

02/2011

golfonline!

NEWS

www.golfonline.sk

-
- Jarné hnojenie trávniku
 - Plst' útočí!
 - Golf Karlštejn
 - Manažment jazier
 - Sme už z najhoršieho vonku?
 - Golfový architekt, zn. "Práce všeho druhu"

SLOVO NA ÚVOD

Milí priatelia,

sezóna už začala, ihriská ožívajú, golfisti po zime intenzívne začínajú svojmu telu pripomínať golfový švih a snažiť sa zlepšiť svoju hru tak, aby vyhrali nad golfovými ihriskami, či porazili súperov v turnajoch. Golfonline NEWS je však časopis určený skôr pre tých, ktorí golfistom vytvárajú podmienky na ich tréning, turnaje, či bežnú hru. Pre tých, ktorí investovali s nádejou, že investícia sa vráti a projekt prežije. Pre tých, ktorí idú na trh s vlastnou kožou a veria, že počet ľudí, ktorí si pravidelne prídu zahrať golf bude stabilný a vyťaží ich ihrisko aspoň na 80% jeho kapacity. To je úroveň, ktorá by mala byť dosiahnutá do 4 rokov od otvorenia ihriska a začatia činnosti klubu v prípade, ak projekt bol naplánovaný zdravo, situovaný na správnom mieste a má správne zadefinovaného cieľového zákazníka a služby, ktoré mu chce ponúknuť.

Za posledné dva roky bola hlavnou témou golfu (a nielen golfu) kríza. V časopisoch, na konferenciách a rôznych iných podujatiach, všade bolo deklarované, že golf treba zbaviť nálepky elitárskeho a drahého športu, treba ho priblížiť bežnému človeku a nájsť spôsob, ako ho motivovať k tomu, aby ho aspoň vyskúšal. Jedine to je cesta, na konci ktorej je náš cieľ - zvýšenie počtu hráčov.

Snažia sa o to jednak majitelia ihrísk a klubov a jednak národné športové asociácie. Cieľ majú jednotný, ale ich cesta k nemu musí byť odlišná. Sú to majitelia, ktorí denne pocitujú následky (ne)vyťaženia ihrísk. Sú to majitelia, ktorí potrebujú pokryť náklady bežnej prevádzky, ktorí musia robiť všetko preto, aby sa ich aktíva nedostali do mínusu a nepremenili

sa na dlhy. Tento boj zvädzajú majitelia, nie národné asociácie. Cieľom asociácií je síce takisto väčšia členská základňa, ich pole pôsobnosti je však trochu niekde inde. Asociácia popularizuje golf ako šport, dostáva ho do povedomia ľudí, vytvára podmienky pre jeho rozvoj, vychováva reprezentantov a pod.

Ak to zjednodušíme... Čo vlastne potrebuje majiteľ golfového ihriska?

Potrebuje dve veci. V prvom rade potrebuje mať trh, potrebuje mať dopyt. Dopyt vo forme bežných ľudí, ktorí nemajú zábrany a obavy na dané ihrisko vôbec zájsť... Nemajú obavy, že nezvládnu veľmi zložito pôsobiace pravidlá, že sa na ihrisko vlastne ani nemajú šancu dostať, lebo nemajú zelenú kartu a cesta k nej stojí mnoho času a peňazí... Že nebudú vedieť ako sa na ihrisko chovať a tým pádom nebudú vo svojej koži.... Ved' kto by išiel v rámci voľného času na miesto, kde sa musí 100% kontrolovať a má pocit, že tam vlastne nepatrí? Mnoho ľudí práve tieto zábrany má a práve ony sú hlavnou príčinou, prečo o golfe ANI NEUVAŽUJÚ. Pritom by naň aj mali čas, radi by išli aj s deťmi či známymi.... Radi by týmto spôsobom minuli svoje peniaze, ktoré inak dajú za iné voľno časové aktivity na inom mieste.

A ak majiteľ bude mať trh dopytu, je už len na jeho schopnostiach a šikovnosti, akou formou zákazníkov osloví, aké podporné marketingové aktivity pripraví... Zľavy, detské dni, rodinné dni, balíčky služieb – možnosti je veľa. Ale opäť opakujem, musí ich mať komu ponúknuť.

Asociácia nikdy nebude riešiť zvyšovanie členskej základne rovnakými spôsobmi ako majiteľ ihriska. Nikdy sa nebude snažiť zvýšiť návštevnosť či vyťaženosť jednotlivých ihrísk.

Je to prosté. Spájanie síl asociácie s majiteľmi, napr. s cieľom spoločných marketingových kampaní, nie je efektívnou cestou ako zvýšiť počet hráčov. Každý z nich to musí robiť iným spôsobom. Asociácia tak, že pomôže majiteľovi vytvoriť dopyt, osvetou, informovanosťou, zvyšovaním povedomia bežného človeka o golfe... a majiteľ musí ten dopyt potom adekvátne spracovať a využiť.

Mnoho ľudí to cíti tak, že sme sa dostali do slepej uličky. Najprv boli zelené karty, striktné skúšky, limity HCP, prísna etika, prezentácia obsiahlej terminológie a zložitých pravidiel. Golf ako šport, jeho všade prezentovaná vážnosť a serióznosť, sa tak stala jeho najväčším limitujúcim faktorom. Preto sa začali objavovať hlasy a úvahy o odbúravaní bariér, zrušení zelených kariet, upustení od limitov pre HCP hráča. Bude však trvať dlho a bude to stáť ešte veľa peňazí tieto zábery odkomunikovať s bežným človekom a zmeniť jeho pohľad na tento krásny zelený šport. Zo začiatku zvolená komunikácia spôsobila vytvorenie bariér. Aj po ich zbúraní sa efekt prejaví až po 3-4 rokoch.

Verím však, že sa to podarí.

Norbert Zaťko
pracuje v golfovom priemysle od polovice 90-tych rokov. Podieľal sa na výstavbe niekoľkých golfových rezortov vo východnej

Európe. Riadi firmy na Slovensku a Ukrajine, zaoberajúce sa výstavbou golfových objektov na kľúč, dodávkami komplexných potrieb (semená, hnojivá, závlaha, stroje), greenkeepingom a manažmentom golfových klubov v ČR, SR, Rusku a Ukrajine. Otec rodiny, ktorá rada hrá golf (manželka, syn 12 r., dcéra 8 r.).
zatk@engo.sk

Martina Zaťková
pracuje v golfe vo východnej Európe viac, ako 10 rokov. Jej doménou sú financie a profesionálny manažment.

Posledné 2 roky pracovala ako riaditeľ Kyjevského Golf Clubu s 36 jamkami (www.kievgolfclub.com), jedného z najväčších rezortov vo východnej Európe - zastrešujú výstavbu, tvorbu a školenie tímu, organizáciu turnajov a korporatívnych podujatí.
zatkova@engo.sk

Iveta Rothová
sa pohybuje v oblasti trávnikárstva už vyše 10 rokov, špecializuje sa na profesionálne trávniky. Vyštudovala vysokú poľnohospodársku

školu. Svojou prácou v spoločnosti ENGO, s.r.o. získala rozsiahle odborné vedomosti a praktické skúsenosti z oblasti trávnikárstva, greenkeepingu, pestovania okrasných rastlín a drevín, hnojenia. Pravidelne navštevuje golfové a futbalové ihriská, ktorým poskytuje kvalifikované poradenstvo. Je začínajúcim hráčom golfu.
rothova@engo.sk

Tím Golfonline NEWS

OBSAH

4 Jarné hnojenie trávniku

Jar je už nezadržateľne tu a všetci nedočkavo nastavujeme tvár jarnému slnku. Jarné slnko je úľavou aj pre trávnik, rastliny sa začínajú prebúdať a začína v nich aktívny metabolizmus. Greeny a celé ihrisko treba rýchlo dostať do požadovanej kondície. Okrem mechanických zásahov, sa určite nevyhneme hnojeniu.

6 Plisť útočí!

„Choroby spôsobujú na trávnikoch viditeľné poškodenia a pochopiteľne tak znižujú kvalitu hracej plochy. Greenkeeperi či manažéri musia preto hlbšie analyzovať a identifikovať zdroje problémov. Jedine tak vedia situáciu adekvátne a efektívne riešiť.“ píše Dr. Ruth Mann, STRI.

8 Pleseň snežná (*Fusarium nivale* / *Microdochium nivale* / *Monographella nivalis*)

Pleseň snežná sivá (*Typhula incarnata*)
Pod názvom pleseň snežná sa skrývajú dve ochorenia trávniku, vyskytujúce sa v zime a na jar. Choroby sa objavujú na jar po roztopení snehu.

10 Golf Karlštejn

Webová stránka golfového ihriska Karlštejn víta každého návštevníka úvodným sloganom „Zázrak má meno : Golf Karlštejn.“ Poloha ihriska v blízkosti legendárneho hradu spolu s kvalitnými hracími plochami je to, čo z rezortu robí obľúbené a vyhľadávané miesto nielen pre klasickú hru, ale aj pre korporátne či spoločenské podujatia.

13 Jarné napúšťanie a odvodňovanie závlahového systému

Každý rok sa v mnohých častiach sveta musia závlahové systémy úplne vyprázdniť a vypnúť, aby sa zabránilo ich poškodeniu vplyvom mrazu. Zima však môže niektoré prvky predsa len poškodiť. Aby sme sa vyhli vážnym zraneniam, pri jarnom napúšťaní a spúšťaní závlahového systému musíme byť opatrní.

14 Manažment jazier

Starostlivosť o jazerá a vodné plochy na golfových ihriskách nie je jednoduchá vec. Nie je snáď areál, ktorý by neriešil tento druh problému. Zakalené jazerá, plné rias a vodných burín, rozhodne neprispievajú k dobrému dojmu. Ak vodu z nich používame aj na závlahu – problémy na seba nenechajú dlho čakať.

18 Veľký úspech TURF EDUCATION 2011!

Konferencia TURF EDUCATION 2011, ktorá sa uskutočnila 8.-9.3.2001 v Trnave bola mimoriadne úspešná. Množstvo vynikajúcich speakrov, panelová diskusia s medzinárodným obsadením a podpora lídrov svetového golfového priemyslu z nej urobila jednoznačne najvýznamnejšiu akciu svojho druhu v rámci Strednej a Východnej Európy.

21 Sme už z najhoršieho vonku?

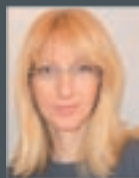
Keď na jeseň 2008 udrala kríza, mnohí očakávali, že snáď ku koncu 2010, tj. dva roky potom, by sme mohli zaznamenať určité oživenie. Takže aká je realita?

24 Golfový architekt, zn. "Práce všeho druhu"

V každom kúte sveta architekti golfových ihrísk na vlastnej koži zisťujú, že ich úlohou zďaleka nie je len rozhodovať o tom, kde majú byť umiestnené bunkre. Ich klienti potrebujú oveľa viac, potrebujú poradcu, ktorý obsiahne viacero oblastí.

26 Cyprus – Aphrodite Hills

Cyprus, najvýchodnejší stredomorský ostrov Európy, je považovaný za jeden z najpôvabnejších v tejto lokalite. Klíma mu praje, 320 slnečných dní do roka z neho robí celoročnú destináciu.

Lucia Huberová

sa ku golfu dostala prostredníctvom svojej práce vo firme ENGO s.r.o. Má na starosti webovú stránku www.golffonline.sk a zastrešuje

aj dvojmesačník Golfonline NEWS. Pripravuje zaujímavé materiály týkajúce sa prevádzky a manažmentu ihrísk, architektúry, atraktívnych golfových destinácií, či rozhovory s výnimočnými ľuďmi. Koordinuje prípravu vzdelávacích konferencií Turf Education a Leadership Golf Conference. info@golffonline.sk

Miroslav Šigut

vyštudoval odbor záhradný dizajn. Po skúsenostiach s podnikaním v tvorbe záhrad, sa začal zaoberať

profesionálnymi trávnikmi a závlahovými systémami. Je dizajnérom i realizátorom závlahových systémov a podieľal sa na výstavbe golfových ihrísk v Čechách, Slovensku a Ukrajine. Má bohaté vedomosti a skúsenosti z realizácií záhrad, je odborníkom v problematike výstavby golfových ihrísk. zavlahy@engo.sk

Golffonline NEWS je odborný elektronický dvojmesačník o golfe a golfovom priemysle, ktorého hlavným cieľom je rozvoj a podpora golfu, jeho popularizácia a pomoc pri vzdelávaní ľudí z golfového priemyslu.

Naši čitatelia sú profesionáli z golfového priemyslu, manažéri golfových ihrísk, ich majitelia, developeri nových projektov, course manažéri golfových ihrísk, hlavní greenkeeperi a samozrejme všetci ostatní milovníci golfu.

Chcete inzerovať v Golfonline NEWS?

Napište nám na info@golffonline.sk!

Jarné hnojenie trávnik

Jar je už nezadržateľne tu a všetci nedočkavo nastavujeme tvár jarnému slnku. Jarné slnko je úľavou aj pre trávnik, rastliny sa začínajú prebúdať a začína v nich aktívny metabolizmus.

Golfisti už nechcú hrať na zimné jamky, preto treba dostať greeny a celé ihrisko rýchlo do požadovanej kondície. Okrem mechanických zásahov, sa určite nevyhneme hnojeniu. Pre urýchlenie rastu trávnik je nevyhnutné.

Čo treba brať do úvahy pri rozhodovaní o type hnojiva, ktoré aplikujeme ako prvé:

- Aj keď teplota vzduchu na poludnie dosahuje 12-18°C, noci a rána sú chladné a životné procesy v rastlinách sú týmito nízkymi teplotami limitované
- Teplota pôdy je oveľa nižšia ako teplota vzduchu
- Teplota pôdy ovplyvňuje uvoľňovanie živín z hnojív, ktorých granule sú tvorené živcovým obalom

- Biologická aktivita v pôde je vplyvom nízkych teplôt a nízkej metabolickej aktivity rastlín nízka
- Biologická aktivita je nevyhnutnou zložkou uvoľňovania živín z niektorých typov hnojív
- Rastliny sú po zime vplyvom chladu a často aj vplyvom chorôb oslabené
- Koreňový systém je oslabený, je treba podporiť jeho rozvoj, aby rastliny boli odolnejšie voči stresu (záťaž, choroby, teplo, sucho...)

Aké hnojivá teda na zvoliť na skorú jarnú aplikáciu? Greeny

- hnojivá, v ktorých dusík v amoniakálnej forme predstavuje min. 50 % obsah celkového dusíka
- po prvej aplikácii granulovaných hnojív sa odporúča aplikovať tekuté príp. vodorozpustné hnojivá s obsahom morských rias príp. inou organickou zložkou na podporu rozvoja mikrobiologickej aktivity v pôde. Výživa prípravkami s

Príklady hnojív doporučené na jarné hnojenie:

HNOJIVO	Analýza	Obsah živín v (%)												
		Total N	N vo forme močoviny	N vo forme metylén	Amoniakálna forma N	Total P ₂ O ₅	Total K ₂ O	MgO	S	Fe	B	Cu	Mn	Zn
		Obsah mikroelementov												
SIERRA FORM	27+5+8	18	17			3	3			1				
	22+5+11	22	7,6	1,5	3	4	11	2	5,7	0,5		0,02	0,10	0,02
	18+6+18	18	8,2	8,5	1,3	6	18	2	5,7	0,05		0,02	0,10	0,02
	22+5+11+2MgO	22	7,5	11,5	3	5	11	2	5,7	0,5		0,02	0,01	0,02
	27+5+8	27	15,6	10,3	1,1	5	8	3	2,4					
	16+0+16	16	2,4	5,7	7,9		16		14,9	1			0,30	
	19+0+19	19	9,8	9,2			19	2	6	0,5		0,02	0,10	0,02
	18+22+5	18	2,7	8,9	6,4	22			3,1					
	15+0+26	15	7,2	7,8			26							
	Moskiller	14	8		6				15,9	8,9				
GREENMASTER	6+0+27	6	2,5	2,8	0,7		27	2	9,4	0,7		0,25	0,15	0,03
	12+0+12	12	4,3		7,7		12	3	13	2				
	6+5+10+6Fe	6			6	5	10		13,7	6				
	7+0+14	7	4		3		14		12,8	4				
	14+0+10+3MgO	14	6,2		7,8		10	3,3	13,2					
	14+5+10+2MgO	14	8,9		5,1	5	10	2	13					

obsahom uhľohydrátov dodá okamžitý zdroj energie pre rastliny i pôdnu mikroflóru.

Ferveje

- hnojivá s obsahom dusíka v amoniakálnej forme na rýchle naštartovanie a ozelenenie trávnik
- hnojivá s postupným uvoľňovaním živín, kde pomaly uvoľňujúca sa zložka tvorí max. 50 % obsahu hnojív. Pri vyššom obsahu pomaly uvoľňujúcej sa zložky je reakcia trávnik na hnojenie dlhšia, obzvlášť pri nízkej teplote pôdy.

Hnojivá s obsahom morských rias

Hnojivá **Compas** s morskými riasami sú vyrobené z ručne zberaných morských rias *Ascophyllum nodosum*, z obnoviteľných zdrojov. Proces extrakcie prebieha za studena, takže všetky molekuly zostávajú bioaktívne. Konečný výrobok je koncentrovaný

a filtrovaný, aby bola zabezpečená maximálna rozpustnosť a ľahká aplikácia. Extrakt je bohatý na rastové regulátory - auxíny, giberelíny, cytokiníny, vitamíny, minerály a rastové hormóny.

Všetky prípravky stimulujú rast koreňov, podporujú spevnenie trávnik a vegetatívny rast. Rastové hormóny pomáhajú chrániť rastliny pred stresom z chorôb, tepla a chladu.

Compass Bio-Active liquid
Vysoko koncentrovaný extrakt z morských rias.

Compass Bio-Active liquid+Fe

Vysoko koncentrovaný extrakt z morských rias, obohatený o 5 % železa.

Compass Granular Seaweed

Prípravok je vyrábaný z koreňov morských rias. V podstate je to kalcifikovaný pôdny kondicionér s pridaným dusíkom. Má vysoký obsah vápnika a horčíka a v kombinácii s morskými riasami pomáha odolávať stresu, urýchlí ukladanie porastu a podporuje rozvoj koreňov. Ideálny na použitie po aerifikácii. Najvýraznejšie výsledky sa dosiahnu pri aplikácii priamo ku koreňom rastlín.

Compass Composted Seaweed

Organický zdroj rastlinných živín ako aj výťažkov z morských rias, ktoré zlepšujú zdravotný stav rastlín. Morské riasy sú spracované za studena. Hnojivo je vo forme granulátu. Obsahuje 2% N,P,K a TE.

Compass Bio mass

Obsahuje prirodzene vytvorené cukry ako aj malé množstvo makro a mikroživín. Podporuje rozvoj prirodzene sa vyskytujúcich organizmov v pôde a zvyšuje odolnosť rastlín voči stresu.

Iveta Rothová,
rothova@engo.sk

Hnojivo	Balenie	Obsah živín	Dávkovanie	Obsah balenia	Doba pôsobenia	VOC za balenie €	Náklady na ha €
Compass Bio Active	10 L		10-20 l/ha	5000-10000 m ²	4 T	50,45	50-100
Compass Bio Active+Fe	10 L	5 % Fe	10-20 l/ha	5000-10000 m ²	4 T	76,11	76-150
Compas Granular	20 kg	4+0+0+30 % Ca	20-40 g/m ²	500-1000 m ²	4-6 T	38,40	384-768
Compas Bio Mass	10 L	15 % uhľohydr	40-80 l/ha	2500-5000 m ²	4 T	85,94	340-680
Compass Composted Seaweed	20 kg	2+2+2	35-50 g/m ²	400-600 m ²	4-6 T	40,77	680-1000

Plst' útočí!

„Choroby spôsobujú na trávnikoch viditeľné poškodenia a pochopiteľne tak znižujú kvalitu hracej plochy. Greenkeeperi či manažéri musia preto hlbšie analyzovať a identifikovať zdroje problémov. Jedine tak vedia situáciu adekvátne a efektívne riešiť.“ píše Dr. Ruth Mann, STRI.

Problémom je, že patogény, ktoré spôsobujú ochorenia trávniku, vrátane Fusarium, Dollar Spot a Anthracnose, môžu prežívať v plsti či koreňovej zóne vo forme spór či spiachich mycelií. Čakajú len na vhodné podmienky pre návrat. V niektorých prípadoch daný patogén rastie a množí sa dlho predtým, než sa objavia samotné príznaky ochorenia na povrchu. Integrovaný Turf Manažment znamená vytvorenie nepriaznivého prostredia pre patogén, s cieľom znížiť jeho schopnosti sa množiť a následne tak oddialiť prepuknutie infekcie.

Dá sa to urobiť niekoľkými spôsobmi. Jedným z nich je napr. **aerifikácia, tj. prevzdušnenie**. Podporíme ním rast aeróbných húb a baktérií, ktoré tak „vyplnia“ priestor, kde by sa inak usídlili patogény. Aeróbne organizmy zároveň prispievajú k rozkladu organickej hmoty, ktorá je často pre patogény zdrojom potravy. Správny program hnojenia a vhodný režim zavlažovania k dobrému výsledku len prispievajú. Navyše, aplikácia fungicídov na trávnik s vrstvou plste potvrdila zníženie výskytu a životaschopnosti patogéna. Výskumy University of Wisconsin-Madison preukázali, že aplikácia fungicidu znížila výskyt dolárovej škvrnitosti (Homoeocarpa

Sclerotinia) a predĺžila obdobie, než sa jej príznaky stali pre trávnik neprijateľnými. Dospelo sa k zaujímavému záveru, že aplikácia fungicidu na začiatku sezóny pomôže redukovat' fungicídny program sezóny nasledujúcej až o dve aplikácie. Prinesie tak značné úspory času a finančných prostriedkov. Pre ihriská, ktoré dlhodobo bojujú s určitou chorobou je žiadúca včasná aplikácia vhodného fungicidu. Včasná znamená vtedy, keď vieme, že patogén sa rozmnožuje, ale ešte sa neprejavili príznaky.

Plst', častý problém trávniku.

Fludioxonil

Ide o novú kontaktnú fungicídnu účinnú látku firmy Syngenta. Prvá, ktorá je určená na trávnik, za viac ako tridsať rokov. Na rozdiel od predchádzajúcich alebo súčasných fungicídov pôsobiacich kontaktne, jednoduchým prilepením na povrch listu, fludioxonil účinkuje nielen na listoch, ale aj v pôde

a vo vrstve plsti. Práve tento fakt by mohol znamenať značný posun v boji proti patogénom, jeho aplikácia by umožnila nielen liečiť už napadnuté povrchy ale aj minimalizovať potencionálny výskyt choroboplodných zárodkov vegetujúcich v pôde a v plsti. Fludioxonil spôsobí, že spóry patogénneho ochorenia absorbujú vodu a dôjde k ich poškodeniu, takže nemôžu ďalej ničiť trávnik. Technický riaditeľ spoločnosti Syngenta, dr. Simon Watson. „Čo je zaujímavé je, že zafungoval princíp inšpirovaný prirodzeným procesom biologickej kontroly výskytu húb v pôde.“ A ďalej dodáva: „Bol zameraný na široké spektrum trávne škodlivých patogénov a vyvinutý s minimálnym rizikom pre prospešné huby, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou zdravého pôdného ekosystému.“ Pokusy ďalej preukázali, že fludioxonil poskytuje dlhodobú a stabilnú ochranu aj proti Fusariu. A tá trvá dokonca o 7-10 dní dlhšie, než u iných fungicídov. Čiže, ak to zhrnieme, v porovnaní so staršími fungicídnymi prípravkami fludioxonil poskytuje účinnnejší stupeň kontroly za použitia oveľa menšieho množstva aktívnej látky. Jednoducho sa používa a je oveľa šetrnejší k životnému prostrediu.

Zneškodnenie patogénov znižuje riziko Fusaria.

Aplikáciou fludioxonilu na jeseň alebo v zime možno riešiť aktuálne prepuknutie choroby ale aj znížiť riziko jej prepuknutia v budúcnosti. Patogény na listoch aj vo vrstve plsti budú zlikvidované. Táto stratégia zafungovala veľmi účinne v Bondhay Golf Club v Nottinghamshire, kde riešili pretrvávajúce problémy s antraknózou trávniku.

Fusarium, často vyskytujúca sa choroba trávniku.

Aplikovali fungicíd na báze fludioxonilu – Instratu, neskoro v októbri. Eliminovali týmto spôsobom aj ďalšie patogény a trávnik tak prečkal zimu vo veľmi dobrej kondícii. „Bolo to zjavné, riešili sme oveľa menej problémov s chorobami

a lepšej kvality povrchu si všimli aj hráči a návštevníci. Klub je obľúbeným miestom pre spoločenské akcie a rôzne korporátne turnaje a má veľmi dobré renomé. Nemôžeme si dovoliť nižšiu kvalitu hracieho povrchu, tráva musí byť stopercentná. Ak si vezmeme tržby za turnaje za jeden deň, zaplatí nám to jednu aplikáciu fungicídu. Nad ekonomickou opodstatnenosťou ani netreba rozmýšľať.“

A ďalej dodáva: „Cez leto sme nezaznamenali žiadne významné známky antraknózy a čo sa týka výskytu fuzárií, ak sa aj nejaké vyskytli, veľmi rýchlo sme ich dostali pod kontrolu.“

Tri aktívne látky obsiahnuté vo fungicíde Instrata - chlorothalonil, propiconazol a fludioxonil –

dovoľujú použiť fungicíd vo všetkých ročných obdobiach. Kombinácia systémového a kontaktného účinku zabezpečí spoľahlivú ochranu trávniku vo všetkých rastových fázach a aj v zimnom období. Má tiež ochranný a kuratívny účinok, takže je vhodný pre použitie vo všetkých fázach vývoja choroby a na široké spektrum patogénov trávniku.

Fludioxonil má schopnosť pôsobiť dlhodobo proti patogénom nielen na liste, ale aj v pôde a plsti a tak minimalizovať príznaky choroby.

Ak chcete vedieť viac informácií, napíšte na rothova@engo.sk.

www.pitchcare.com

● FLASHNEWS

Ladies European Tour opäť na Tál'och!

V minulom roku sa na golfom ihrisku Gray Bear Tále uskutočnil historicky prvý profesionálny golfový turnaj na Slovensku pod názvom **Allianz Ladies Slovak Open 2010**. Elita európskych a svetových hráčok sa v priebehu štvorkolového turnaja snažila vydať zo seba to najlepšie. Víťazkou sa stala mladá španielska hráčka Maria Hernandez, ktorá sa najlepšie vyrovnala s nástrahami

náročného golfového ihriska, ale aj počasia. Zanechala za sebou také esá svetového golfu ako Laura Davies (ENG), Helen Alfredsson (SWE), Melissa Reid (ENG), Gwladys Nocera (FRA) či Linda Wessberg (SWE).

Vynikajúci úspech zaznamenala Zuzana Kamasová, ktorá v silnej konkurencii obsadila skvelé 30.miesto.

To, že ženský golf sa teší čoraz väčšej popularite svedčí aj záujem médií a TV spoločností. Turnaj sa vysielal s dosahom sledovanosti viac ako 155 mil. domácností na celom svete a spravodajstvo z neho bolo vysielané s dosahom viac ako 1,1 mld. domácností. Ohlasy zúčastnených hráčok z

dvadsiatich piatich krajín sveta, ako aj organizátorov z Ladies European Tour svedčia o tom, že turnaj bol veľmi dobre zvládnutý. Tento rok bude pokračovať svojím druhým ročníkom opäť na Tál'och v termíne **26. - 29. mája 2011**.

Príďte aj vy podporiť 126 najlepších profesionálnych hráčok sveta.

Turnaj je dotovaný sumou 350.000 EUR, víťazka dostane 52.500 EUR.

www.slovakgolfopen.sk
Grey Bear Tale

Pleseň snežná

(*Fusarium nivale* / *Microdochium nivale* / *Monographella nivalis*)

Pleseň snežná sivá

(*Typhula incarnata*)

Pod názvom plesieť snežná sa skrývajú dve ochorenia trávnik, vyskytujúce sa v zime a na jar. Choroby sa objavujú na jar po roztopení snehu.

Môže to byť (a najčastejšie je) plesieť snežná - *Fusarium nivale* / *Microdochium nivale* / *Monographella nivalis*, môžeme si ju však zmýliť s plesňou sivou, ktorú spôsobujú dva patogény *Typhula incarnata* a/alebo *Typhula ishikariensis*, známa tiež pod názvom Palušková hniloba.

Symptómy

Plesieť snežná sa môže vyskytovať kedykoľvek počas zimy a na jar, a to aj vtedy, keď sa nevyskytuje sneh. Plesieť sivá sa naopak vyskytuje iba po dlhodobom období so snehovou prikrývkou. Všeobecné príznaky sú podobné. Sú to kruhy elipsovitého alebo nepravidelného tvaru s odumretou listovou plochou. Tieto miesta sú

pokryté mycéliom, ktoré často vyzerá ako pavučina. Pokiaľ ide o farbu mycélia, tá je rozdielna. U plesne snežnej je mycélium slamovej alebo naružovalej farby, zatiaľ čo pri plesni sivej je skôr sivé či sivasté. Okraj napadnutého miesta je často tmavší.

Ako bezpečne rozlíšiť obidve choroby?

Pri plesni snežnej sivej je zrejma tvorba a prítomnosť červenohnedých resp. hnedočerných sklerócií v oblasti „korunky“. Sklerotína sú infekcie schopné až 2 roky. Sklerotíciá u plesni snežnej nie sú prítomné, sú však prítomné spóry, ktoré sú zdrojom nákazy.

Je patogén ešte aktívny?

Patogén začína byť aktívny pri teplote 0-5°C, keď ostatné patogény nie sú aktívne. Teplota nad 20°C ich rozvoj zastavuje. Pozrite dôkladne na kruhové škvrny.

Ak je patogén aktívny, listové tkanivo vo vnútri kruhu je nasiaknuté vodou a má olivovú farbu. Je to výsledok činnosti enzýmov, ktoré rozkladajú živé bunky a získavajú tak svoju potravu.

Ak patogén už nie je aktívny, tkanivo vo vnútri kruhu má slamovo žltý odtieň a je suché, resp. má konzistenciu suchej slamy. Iba pri veľmi silnej infekcii huba napadá „korunku“. Vo väčšine prípadov napadá len listovú plochu a rastliny zregenerujú. Ak príde k výpadku rastlín, je to väčšinou dôsledok následného poškodenia oslabenej rastliny mrazom alebo nízkymi teplotami. Ak sa objavia symptómy už na jeseň, pretrvávajú až do jari, nakoľko rast rastlín je v tomto čase limitovaný.

Rizikové faktory

Oba patogény prezimujú v organickej hmote. Podstatným rizikovým faktorom je preto nadbytok organickej hmoty v pôde resp. vysoká vrstva plsti. K rýchlemu rozvoju dochádza vtedy, ak napadne sneh na nezamrznutú pôdu resp. porast. Ďalším rizikovým faktorom je dlhotrvajúca snehová prikrývka, neprevzdušnený pôdny profil, príliš vysoká hladina hnojenia dusíkom na jeseň a nedostatočná výživa draslíkom na jeseň. Choroba sa prenáša pohybom osôb a technikou používanou na ošetrovanie trávnik.

Mycélium často vyzerá ako pavučina.

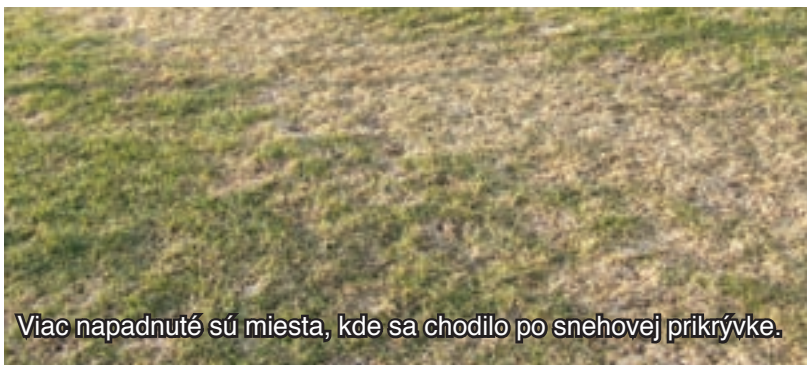
Ochrana

Dôležité je urobiť v jesennom období, ešte pred príchodom snehu, preventívny postrek fungicídmi s účinnou látkou azoxystrobin, fludioxonil, propiconazole, chlorothalonil. Postrek je možné zopakovať v zimnom období (január, február), avšak iba ak teploty dosahujú 12-14°C. Proti plesni sivej možno v prípade silného napadnutia aplikovať aj fungicídy s účinnou látkou mancozeb, carbendazim, fenarimol, iprodione. Proti plesni snežnej možno v prípade silného napadnutia aplikovať fungicídy s účinnou látkou tebuconazole, triticonazole. Choroba zriedka ničí celé rastliny, preto nechemická ochrana spočíva vo vytvorení dobrých podmienok na regeneráciu porastu. To znamená, že treba vyhrabať odumretú plochu z trávniku a

prevzdušniť poškodené miesta. V prípade silného napadnutia a odumretia rastlín je nutné urobiť dosev prázdnych miest. Treba však povedať, že častým a opakovaným používaním toho istého fungicídu sa patogén stáva tolerantným

látkami.

Jeden zo spôsobov ochrany je biologická ochrana, t.j. zvýšenie prirodzených „užitočných“ mikroorganizmov v pôdnom prostredí, ktoré môžu prirodzeným spôsobom potláčať patogénne huby.

Viac napadnuté sú miesta, kde sa chodilo po snehovej prikrývke.

k danému prípravku. Otázka je, ako dlho prežívajú tolerantné kmene patogéna. Tolerantné kmene sú vo väčšine prípadov menej adaptabilné, t.j. menej rýchlo sa rozmnožujú a môžu sa stať, že časom vymiznú z prirodzeného prostredia. Stále je tu ale možnosť, že prežijú v kľudovom štádiu v danom prostredí do nasledujúcej sezóny, resp. do vytvorenia opätovných priaznivých podmienok pre ich rozvoj. Preto je treba striedať prípravky s rozdielnymi účinnými

V niektorých prípadoch greenkeeperi aplikujú prípravky na báze karbohydrátov. Rastliny dostanú okamžitú výživu, ktorú transportujú do koreňov. Tam je k dispozícii mikroorganizmom, ktoré získavajú energiu rozkladom organickej odumretej hmoty. Známe je aj používanie mykoparazitických organizmov napr. *Pythium oligandrum*.

Zo zahraničných zdrojov spracovala Iveta Rothová

● FLASHNEWS

Kostrava ovčia AURORA GOLD (*Festuca ovina duriuscula*)

Ide o odrodu kostravy ovčej sýto zelenej farby, tolerantnej k tieňu, suchu a vysokým teplotám. Unikátne je to, že je to jedna z prvých odrôd s toleranciou k glyfosátom. A navyše, je to odroda s nízkymi nárokmi na údržbu a výživu. Okrem využitia v golfovom priemysle na výsev v zmesiach na rough, práve tolerancia ku glyfosátom, ktoré sú zložkou totálnych herbicídov, jej otvára nové možnosti na využitie vo vinohradníctve a ovocinárstve. Na porast s odrodou Aurora Gold sa dajú aplikovať nízke dávky totálnych herbicídov a tak kontrolovať buriny a prípadne aj lipnicu ročnú.

Charakteristika :

- sýtozelená farba
- znížená rýchlosť rastu
- optimálne pH na rast 5,5 – 7
- klíči za 10-14 dní, plnú zapojenosť dosahuje za 8-10 týždňov
- prvé kosenie sa odporúča pri výške porastu 5 cm

Použitie :

- rough na golfovom ihrisku (v zmesi s inými trávovými druhmi)
- parky (možnosť v zmesi s 10 % obsahom semien lúčnych kvetov)
- cestné výbežky
- sady, vinice
- iné nízko údržbové trávniky

Iveta Rothová, rothova@engo.sk

Golf Karlštejn

Webová stránka ihriska Karlštejn víta každého návštevníka sloganom: „Zázrak má meno: Golf Karlštejn.“

Poloha ihriska v blízkosti legendárneho hradu spolu s kvalitnými hracími plochami je to, čo z rezortu robí obľúbené a vyhľadávané miesto nielen pre klasickú hru, ale aj pre korporátne či spoločenské podujatia. O tom, čo obnáša starostlivosť o takéto „zázračné“ ihrisko, sme sa porozprávali s Tomášom Kuželom, hlavným greenkeeperom.

Tomáš, vie sa o Vás, že ste skúsený greenkeeper s mnohoročnou praxou. Mohli by ste nám priblížiť vašu profesionálnu cestu? Kde ste začínali? A ako ste sa vôbec dostali ku greenkeepingu?

Ku golfu som sa dostal náhodou, po skončení školy sme sa ako dvaja poľnohospodárski inžinieri presťahovali ku Karlštejnu a pri hľadaní práce som narazil na vtedy ešte mladé golfové ihrisko. Tam som počas roka zbieral skúsenosti a potom prišla ponuka robiť hlavného greenkeepera

v novozaloženom klube v Prahe Hodkovičkách. Neodolal som a prešiel som tam.

Novozaložený klub znamená veľkú výzvu, možnosť získať obrovské skúsenosti...

Áno, v Hodkovičkách som potom zostal celých 10 rokov. Pracoval som tam nielen ako greenkeeper, ale aj ako riaditeľ. Ihrisko sa stavalo postupne, step by step,

vlastne počas celej tej doby. Dalo mi to veľmi veľa, z hľadiska stavebného a aj z hľadiska golfovej architektúry.

Karlštejn je ale pre Vás asi osudové miesto, keďže ste sa tam opäť vrátili. Je to tak?

Ihrisko v Prahe sa dokončilo a riadenie bežnej prevádzky s množstvom ľudí zaberalo skoro všetok môj čas. K práci

greenkeepera som už takmer nedostal. Doprava do Prahy bola tiež čím ďalej zložitejšia a keď sa narodili moje dve dcéry, chcel som sa viac venovať rodine. Dal som výpoveď a jednu sezónu som sa venoval projektovaniu rodinných záhrad a poradenstvu. V tom čase sa na Karlštejne vymenilo celé vedenie, vrátane greenkeepera. Niekoľkokrát si ma pozvali ako poradcu a potom mi ponúkli miesto hlavného greenkeepera. Trochu ma to síce zaskočilo, ale nakoniec som prikývol.

Karlštejn je magické miesto, takže sa Vám vôbec nedivím. Nádherný hrad je silným historickým symbolom, ktorý vytvára neopakovateľnú atmosféru. Ihrisko má povest' jedného z najlepších v Českej republike. Môžete nám o ňom povedať viac?

Prvých osemnásť jamiek bolo otvorených v roku 1993. Návrh pochádza od kanadských golfových architektov Lesa Furbera a Jima Eremka, renomovaných architektov, ktorí sa podpísali už pod 70 ihrísk po celom svete. Medzi najznámejšie patrí Valderama v Španielsku, či Varadero na Kube. Ihrisko má približne 90 bunkerov a dve veľké jazerá, ktoré okrem toho, že zasahujú do hry, sú aj zásobárňou vody pre závlahu. Terén je dosť kopcovitý, patrí k tým náročnejším nielen pre hráčov, ale aj pre golfové autíčka. Pôvodných 18 jamiek rozšírila na južnom svahu kopca Voškov ďalšia deviatka, dokončená v roku 2008.

Má niečo, čo je z pohľadu greenkeepera limitujúcim faktorom?

Práve fakt, že prvých 18 jamiek je otočených na sever a nová deviatka smerom na juh. Je to ako keby ste sa starali o dve rôzne ihriská. Rôzne nielen orientáciou, ale aj vekom. Rozdiel medzi nimi je 15 rokov. Navyše, sú vysiate rozdielnymi druhmi tráv, napríklad na greenoch starého ihriska je zmes, na greenoch nového

je monokultúra psinčeka výbežkatého L93. Takisto majú rozdielne pH, pôvodné ihrisko 4,5 a nové 7,2. Čiže z toho vyplýva rozdielna údržba, iné choroby tráv atď.

Aké má Karlštejn greeny? Rozľahlé, náročné, rýchle? Môžete priblížiť ich údržbu?

Nové ihrisko nie je ešte v takej miere využívané pre turnaje a čo sa týka pôvodných 18 jamiek, greeny nepatria úplne k najväčším (rozloha 400-500m²). Ich rýchlosť sa v lete pohybuje okolo 9 stôp. Kombinujem dni s kosením groomerom a bez neho s dňami bez kosenia, len s použitím valcov. Raz do týždňa zaradím ľahký topdressing. Každý mesiac sa snažím aerifikovať kazetami Maredo. Veľkú aerifikáciu s pieskovaním robíme v prázdninovom období a pred ukončením sezóny. To sa týka aj odpalísk a fervej.

Čím sú vysiate greeny na ihrisku?

Greeny pôvodného ihriska boli naposledy dosiate greenovou zmesou od Barenburgu. Ich špecifikom je silný výskyt lipnice ročnej (od 40-60 %), ktorý je pozostatkom opakovaných problémov z minulosti. To prirodzene ovplyvňuje hlavne súčasnú údržbu. Lipnica má plytké korene, v máji zakvitne a v auguste sa dostáva do letnej dormancie. Následkom je okamžitý útlm rastu a napadnutie porastu hubovými ochoreniami. Snažím sa každoročne dosievať psinček výbežkatý L93, v rámci

aerifikácie kazetami Maredo. Od tohto roku by som rád dosieval 2x ročne, v júni a auguste.

V akom stave je ihrisko po zime? Riešite problémy s plesňou či poškodením mrazmi?

Ihrisko nám prezimovalo dobre, určite k tomu prispeli aj dva preventívne postreky greenov, odpalísk a aj problematických fervej. Postrekovali sme látkou azoxistrobin v novembri a po roztopení snehu v januári.

Má ihrisko nejaký zásadný problém? Je niečo, s čím ste sa najviac pasovali napr. v minulej sezóne a čaká Vás to aj v tomto roku? Ako sa to darí? Aké operácie uskutočňujete?

Okrem už spomínaného boja s lipnicou na greenoch (alebo lepšie povedané hýčkania lipnice, len aby neodišla) bojujem s plst'ou na odpaliskách a fervejách. Pravidelná aerifikácia dutými hrotmi a následné pieskovanie ale začínajú prinášať ovocie. Okrem toho sme na problematických miestach v porovnaní s minulými rokmi obmedzili zálievku, podporujeme tak hlbšie zakorenenie.

Ako je to na Karlštejne s drenážami?

Kvôli častým privalovým búrkam a bohatej vegetácii sa často upchávajú pôvodné drenáže a potom nám sem-tam po výdatnejších dažďoch na ihrisku vytrysknú nové pramene. Preto dorábame tzv. francúzske

drenáže. Ide o otvorené kanály alebo „priekopy“, vyhlbené ryhovačkou na závlahy, v ktorých je položená žltá drenážna trubka a zasypané sú štrkom (16-24).

Často sa v poslednej dobe hovorí o ekologických aspektoch prevádzky golfových ihrísk. Vo vašej lokalite je iste bohatá fauna a flóra. Ochránari sú zvyčajne nekompromisní. Ovplyvňuje ekologický aspekt prevádzku na Karlštejne výrazne?

Ihrisko Karlštejn sa nachádza v CHKO Český kras a okná Správy CHKO majú výhľad priamo na nás. Tým pádom sme ako pod drobnohľadom, akékoľvek investičné akcie na ihrisku, akékoľvek zásahy do porastu, dodržiavanie obmedzení týkajúcich sa sortimentu rastlín pre výsadby a pod...

Riešite problémy so zverou, resp. zvieratami?

Nakoľko ihrisko nie je oplotené, vždy po zime máme dosť práce s poškodenou trávou od diviakov a obhryzom mladej výsadby, na ktorú preventívne pre zimou aplikujeme repelenty. Výšku snehovej pokrývky a jej trvanie však ovplyvniť nedokážeme a práve to je pre obhryz zásadné.

Koľko ľudí má Váš pracovný team?

Na údržbu ihriska mám 17 ľudí. Po dvoch na kosenie greenov, odpalísk, semirafov a fervej. Jedného na rafy, dvoch ľudí na závlahy, postreky a špeciálne práce, dvoch v dielni a dvoch na obsluhu Driving range .

Spomínali ste, že klub má okolo 400 členov. Vaše ihrisko patrí k najvyťaženejším, hlavne čo sa týka korporátnych turnajov. Vysoká vyťaženosť je pre majiteľov síce skvelá, greenkeeperom však niekedy spôsobuje vrásky. Je to aj Váš prípad, alebo sa to ešte stále dá zvládnuť?

Áno, je to presne tak. Okrem pondelkov (ktoré sa snažím zubami-nechtami udržať voľné)

Terén je kopcovitý, náročný na kondíciu.

máme turnajmi nabitý každý deň. Nikdy to nebolo inak, takže sa s tým treba len zmieriť.

Máte v pamäti nejaký moment, kedy Vám bolo skutočne úzko? Kedy ste mali o kondíciu ihriska obavy?

Bolo to práve vlani, v tom najteplejšom období, kedy som sa odvážil prerezať ferveje Gradenom. Všetko prebiehalo bez problémov až dovtedy než nám vypadli závlahy. Po týždni už boli dráhy úplne žlté a spálené. Od tej doby sa viac venujeme údržbe závlah a prerezovanie nechávame skôr na koniec sezóny. V lete radšej namiesto toho volím aerifikáciu dutými hrotmi.

A naopak, moment, ktorý Vám vyvolal úsmev na tvári?

Na jeseň sme tu mali scénu ako z večerníčku. Golfisti, posilnení z rautu a prezlečení za postavičky z Teletubbies, zabudli zabrzdiť golfový vozík a ten sa na jamke č. 13 zrútil do rokliny. Pri pohľade, ako postavičky zo známeho detského seriálu nešťastne lamentujú a brodia sa okolo prevráteného vozíku, sa nikto neubránil smiechu, to si isto dokážete predstaviť... :)

Je nejaká činnosť ktorú robíte vyložene rád?

Veľmi rád kosím greeny, ale pri 17 zamestnancoch na to už bohužiaľ nemám čas. Preto si túto činnosť doprajem aspoň doma.

Tomáš, ste aktívny golfista? Nájdete si čas a hlavne chuť na hru, na vlastnej koži otestovať ihrisko aj z pohľadu hráča?

Nepovažujem sa za aktívneho hráča, môj HCP tomu tiež nezodpovedá. Som však rád, keď ma občas navštívi nejaký kolega greenkeeper a vytiahne ma na ihrisko. Tam to potom všetko patrične preberieme.. :)

Ste typ greenkeepera, ktorý je rád v kontakte s hráčmi? Cítite, že sa zaujímajú o to, čo sa na ihrisku deje a prečo sa to deje? Priznám sa, že pozornosť hráčov dobrovoľne nevyhľadávam a ak to nastane, tak to väčšinou neveští nič dobrého.. Takže zatiaľ skôr využívam to, že ma z členov veľa ľudí nepozná.

A na záver, ak by ste chceli slovenských čitateľov pozvať na Karlštejn, máte možnosť.

Ďakujem, s radosťou ju využijem... Určite by som pozval čitateľov Golfonline NEWS na návštevu krásneho hradu v kombinácii s návštevou legendárneho ihriska. Pre každého, kto prvýkrát vidí tú panorámu je to hlboký zážitok. A musím dodať, že pohľady na hrad a okolie, na všetky svetové strany z najvyššej časti ihriska, stále ohromujú aj mňa, napriek tomu, že som už „starousadlík“.

Tomáš, veľmi pekne ďakujem za rozhovor a želim Vám úspešnú sezónu!

Lucia Huberová, Tomáš Kužela

Jarné napúšťanie a odvzdušňovanie závlahového systému.

Každý rok sa v mnohých častiach sveta musia závlahové systémy úplne vyprázdniť a vypnúť, aby sa zabránilo ich poškodeniu vplyvom mrazu. Zima však môže niektoré prvky predsa len poškodiť. Aby sme sa vyhli vážnym zraneniam, pri jarnom napúšťaní a spúšťaní závlahového systému musíme byť opatrní.

Pri vypúšťaní závlahového systému je veľmi dôležité dbať na kvalitu a precíznosť. Pri zazimovaní mohlo dôjsť vplyvom rýchlosti tlaku vzduchu k poškodeniu niektorých postrekovačov. Napúšťanie závlahového systému musí byť preto dostatočne opatrné.

Odporúčame nasledovný postup:

- 1.) otvoríme všetky odvzdušňovacie ventily, pokiaľ nemáme samoodvzdušňovacie
- 2.) na odvzdušňovací ventil si napojíme hadicu a vodu odvádzame do jazera alebo drenáží
- 3.) v čerpacej stanici si nastavíme tlak max 3,5 baru
- 4.) týmto tlakom napúšťame závlahový systém, pokiaľ nám z odvzdušňovacích ventilov nezačne striekať voda

- 5.) postupne tieto ventily zatvárame od najnižšieho bodu k najvyššiemu
- 6.) v ďalšom kroku spúšťame postrekovače, vetvu po vetve, od prvého k poslednému postrekovaču na danej vetve
- 7.) z praxe vieme, že vzduch v potrubí je rýchlejší ako voda, čo pri spustení postrekovača môže spôsobiť jeho poškodenie a preto

odporúčame spomaliť otvorenie postrekovača, napr. ľahkým pristúpením nohou, alebo na postrekovač položíme plátenné vrečko naplnené pieskom

8.) je vhodné, aby túto procedúru robili aspoň dvaja ľudia. Jeden v čerpacej stanici, ktorý ju v prípade poruchy zastaví a druhý v teréne

9.) ak máme závlahový systém takto napustený a odvzdušnený, môžeme ho postupne natlakovať na predpísaný tlak

10.) keďže je v systéme závlah veľa mechanických ventilov a nie všetky ste na jeseň zatvárali, je vhodné pri jarných napúšťacích prácach všetky ventily pretočiť od jednej krajnej polohy po druhú

Lukáš Bliska

● FLASHNEWS

Rozhodne sa čoskoro!

Po viac ako 100 rokoch sa golf vracia medzi olympijské športy. Je preto logické, že príprava ihriska je mimoriadne prestížnou záležitosťou a teší sa veľkej pozornosti veľkých mien svetového golfu. Robert Trent Jones Jr. nedávno Brazíliu osobne navštívil a zapojil sa tak do bitvy medzi ostatných hráčov ako Jack Nicklaus, Arnold Palmer, Gary Player,

Nick Faldo, Seve Ballesteros, Greg Norman atď.

Golf sa prvýkrát objavil na olympiáde v Paríži v roku 1900. Po hlasovaní medzinárodného olympijského výboru (MOV) v roku 2009, má zaručené miesto do roku 2020, ale jeho ďalší osud bude do značnej miery závisieť od vyhodnotenia MOV po hrách v Rio de Janeiro.

„Desiatky svetových dizajnérov majú záujem podieľať sa na príprave olympijského ihriska. Dokonca je možné, že niektorí z nich ponúknu svoju prácu zadarmo len preto, aby ich meno bolo spájané s touto historickou udalosťou“, povedal Paulo Pacheco, viceprezident Brazílskej golfovej konfederácie.

Proces výberu je v konečnej fáze, rozhodnutie môže byť oznámené do konca apríla. Aj napriek tomu, že je možné zrenovovať už existujúce etablované súkromné ihrisko, je pravdepodobné, že sa vybuduje úplne nové a to v oblasti Barra da Tijuca v okolí Ria.

Na olympijské hry bude treba 72 jamkový areál pre mužov a pre ženy, plánovaný počet hráčov je 60 mužov a 60 žien.

Hoci popularita golfu v Brazílii stále rastie, stále je to viac-menej elitný šport v krajine typickej posadnutosťou futbalom. Momentálne je tam menej ako 30.000 hráčov a niečo vyše 100 ihrísk.

www.golfweek.com

Manažment jazier

Starostlivosť o jazerá a vodné plochy na golfových ihriskách nie je jednoduchá vec. Nie je snád' areál, ktorý by neriešil tento typ problému. Zakalené jazerá plné rias a vodných burín rozhodne neprispievajú k dobrému dojmu a ak vodu používame aj na závlahu, problémy na seba nenechajú dlho čakať. Tráva na nekvalitnú vodu skôr či neskôr zareaguje a problémy len pribudnú.

Každé jazero je unikátny ekosystém. Môžeme mať dve jazerá hneď vedľa seba. Jedno čisté a zdravé a druhé špinavé, zakalené, obťažujúce okolie nepríjemným zápachom. Prečo? Nepotrebujeme žiadne kúzla, žiadnu mágiu. Dôležité je pochopiť príčiny problémov. Len vtedy je možné prijať vhodné a účinné opatrenia, či pripraviť programy prevencie. Či už ste greenkeeperi alebo course manažéri, iste si uvedomujete zodpovednosť k životnému prostrediu a dôležitosť enviromentálnej rovnováhy. Jazerá sa vyvíjajú prirodzeným procesom a tento proces trvá stovky, niekedy aj tisíce rokov. Je veľmi dôležité, aby sme pochopili

faktory, ktoré ovplyvňujú ich krehkú rovnováhu.

SVETLO A TEPLOTA, ŽIVINY a KYSLÍK

Plytké jazerá (s hĺbkou menej ako 2m) sú obvykle veľmi teplé. Slnéčné svetlo dopadá až na dno a vytvára tak ideálne prostredie pre vodné rastliny a riasy. Tieto typy jazier potrebujú osobitnú starostlivosť a predstavujú skutočnú výzvu pre greenkeeperov či course manažérov. Kyslík rozptýlený vo vode pochádza predovšetkým z fotosyntézy a pohybu vody (vlny, vietor).

Stratifikácia - teda vrstvenie, má za následok fakt, že spodné vody sú mimo účinku oboch týchto faktorov a trpia tak nedostatkom kyslíka. Vodné organizmy však potrebujú kyslík, aby prežili. Ak ho majú nedostatok, buď sa presunú do vhodnejšej oblasti, alebo hynú. Spodné anoxické vrstvy (vrstvy bez prítomnosti kyslíka) tak stratia väčšinu, ak nie všetok planktón a aeróbne baktérie, ktoré sú tak potrebné pre biologické procesy. Naopak, anaeróbne baktérie, tolerantné voči znečisteniu, sa budú vyvíjať. Nedostatok kyslíka tiež vyvolá sériu chemických reakcií, ktoré ďalej znižujú kvalitu vody. Sulfid sa mení na sírovodík, nerozpustné

Adekvátne opatrenia, prijaté po precíznej identifikácii problémov môžu priniesť aj takéto výsledky.

železo sa zmení na rozpustné, zvýši sa pomer nerozpustených látok a rozklad materiálov ako sú mŕtve riasy usadené na dne sa výrazne spomalí. Teplá voda má menšiu schopnosť viazať kyslík.

Teplota °C	Saturácia kyslíka
1	11
17	10
22	9
27	8

Z tabuľky je zrejmé, že studená voda dokáže udržať o 40% kyslíka viac ako teplá voda.

Identifikujme si teraz **ZDROJE ŽIVÍN** prichádzajúce do jazera.

Sediment a zvyšky vegetácie

Jednoduchá riasa sa dokáže reprodukovať každých 20min. a žije 2 týždne. Odumreté riasy sa potopia na dno jazera a pridajú sa k biomase. Sediment na dne môže vytvoriť vrstvu 2-12cm za rok!

Organické živiny sú komponenty založené na uhlíkovej báze, nevyhnutné pre život rastlín. Z ekologického hľadiska sú dôležité aj fosfor a dusík. Bolo dokázané, že práve fosfor podstatne prispieva k rastu vodných rastlín. 1gr fosforu dokáže vyprodukovať 100gr morských rias.

Sediment má veľký vplyv aj na zníženie kapacity jazera. Ak si vezmeme priemernú tvorbu sedimentu tj. 8cm/rok, tak jazero s plochou 4.000m² ročne príde

o 300m³ kapacity. Predstavte si tento objem nakumulovaný za 10, 20 či 50 rokov. Ak je jazero zároveň aj zásobárňou vody na zavlažovanie, sedimenty môžu byť vážnym problémom a treba s nimi počítať.

Stečená a presiaknutá voda

Je to druhý najčastejší zdroj živín. Ide o vodu zo všetkých okolitých oblastí trávy, ciest a ostatných poľnohospodárskych plôch v okolí. Záznamy USGA tvrdia, že až 4% z hnojív používaných v priľahlých oblastiach daných vodných plôch sa dostane do vody. Takže, ak napr. golfové ihrisko aplikuje 16t hnojiva ročne, do vody sa rôznymi spôsobmi a cestami dostane až 0,5t! Lístie, zvyšky tráv a iných rastlín predstavujú ďalšiu záťaž.. Takže jazerá sú často ako smetiaky matky prírody.

Živiny sa dostávajú do vody aj prostredníctvom vody z poškodenej kanalizácie, čističiek odpadových vôd, prienikom zo septikov a pod. Často má takáto voda minimálny obsah kyslíka a naopak vysoký obsah fosforu – čoho prejavom je práve penenie.

Organické procesy Aeróbne vs. Anaeróbne

Najužitočnejšie z baktérií sú **aeróbne baktérie**. Tie k svojmu životu potrebujú kyslík, rovnako ako my. Metabolizujú, dýchajú a spotrebúvajú kyslík. Aeróbne baktérie sú veľmi efektívne, rozkladajú organické materiály, oxid uhličitý a ďalšie materiály.

Aeróbna baktéria proces organického rozkladu urýchli zhruba sedemkrát.

Druhým typom baktérií sú **anaeróbne baktérie**. Tieto tiež dokážu rozkladať organické materiály, ale v oveľa menšej miere. Navyše, ako vedľajší produkt pri ich pôsobení vznikajú toxické látky ako metán, amoniak a sírovodík. Anaeróbne baktérie žijú v jazerách s nedostatkom kyslíka. Všeobecne platí, že ak voda zapácha, je anaeróbna a

AERÓBNE	ANAERÓBNE
potrebujú kyslík	nepotrebujú kyslík
rýchle	5-6 x pomalšie
efektívne	neefektívne
dokonale metabolizujú	silný zápach
rozkladajú odpady na vodu, CO ₂ a polysacharidy	toxické vedľajšie produkty ako metán, sírovodík a amoniak

trpí nedostatkom kyslíka. Rýchlosť metabolizmu baktérií je závislá na teplote. Ako teploty klesajú, spomaľujú sa aj metabolické procesy. A naopak, ak teploty stúpajú, metabolizmus sa zrýchľuje. Aeróbne baktérie sú závislé na dostatočnom množstve kyslíka. A práve tu mnoho manažérov musí riešiť dilemu. Vyššia teplota vody bude zrýchľovať metabolizmus aeróbnych baktérií, ale teplejšia voda má zároveň výrazne nižšiu schopnosť udržať kyslík. Čiže v čase, keď jazero potrebuje najviac kyslíka, práve vtedy má fyzicky najmenšiu schopnosť a kapacitu si ho udržať. Dostáva sa tak do stresovej situácie a naruší sa jeho rovnováha.

Testy kvality vody

Na posúdenie kvality vody sa dajú použiť vcelku jednoduché testy. Získame tak nielen informácie o kvalite vody, ale aj o množstve živín a ďalších dôležitých prvkov.

Kyslík	>4 mg/l - merať pred východom slnka
BOD	>5 mg/l
pH	6-9 (7-8 je neutrál)
Zásaditosť	>50 mg/l
Chlorofyl	<2 mg/l
Pevné nečistoty	<5 mg/l
Fekálne baktérie	<200 mg/100ml
Celkový dusík	<5 mg/l
Celkový fosfor	>0,05 mg/l je považované za vysokú hodnotu
	>0,1 mg/l indikuje problém s riasami
	>400 mg/l človeku nebezpečné

Tieto testy zvyčajne merajú rozpustený kyslík, BOD - množstvo kyslíka, ktoré potrebujú aeróbne riasy na elimináciu organickej hmoty v meranej vzorke, pH, zásaditosť, obsah fosforu, obsah dusíka, fekálne baktérie, pevné nečistoty. Kyslík sa udáva buď v miliónoch, alebo miligramoch na liter. Biologická spotreba kyslíka sa označuje ako BOD. Toto testovanie je možné uskutočniť vo väčšine laboratórií na testovanie vody a je veľmi dôležité pre úplné pochopenie

stavu vody, ktorú sa snažíte riadiť. Teraz, keď lepšie chápeme skutočné príčiny problémov s kvalitou vody, poďme sa pozrieť na **SYMPTÓMY** či **PRÍZNAKY**. Medzi ne patria riasy, vodné rastliny, zápach, úbytok rýb.

Je dôležité, aby ste pochopili, že akákoľvek nečinnosť pri riešení týchto problémov výrazne zvyšuje náklady nutné na nápravu. Hneď ako jazero stratí ekologickú rovnováhu a nastane kríza, náklady na jeho obnovenie sa dramaticky zvyšujú.

RIASY, VODNÉ RASTLINY

Planktonické riasy sú jednobunkové organizmy, vyzerajú ako hrachová polievka. Ak je ich výskyt masívny, voda trpí v noci nedostatkom kyslíka.

Bentické alebo vláknité riasy sú veľmi ťažko kontrolovateľné. Tieto rastliny rastú na dne jazera, uvoľnia sa a potom plávajú na povrchu. Budú rásť len v podmienkach, kde hĺbka a zakalenie vody umožnia slnečnému svetlu preniknúť až na dno. Tieto riasy sú často nazývané machové alebo bavlnené riasy. Niektoré druhy majú malé vzduchové vaky, ktoré ich vynesú na hladinu. Len čo sa dostanú na povrch vody, stávajú sa ideálnym domovom pre komáre a ďalší hmyz.

Cievnaté buriny zakorenené na

dne sú pravdepodobne najťažšie kontrolovateľné. Tieto rastliny majú často malé vzduchové mechúriky, ktoré im pomáhajú plávať na povrchu. Rastú takisto len v jazerách, v ktorých slnečné svetlo preniká až na dno.

Planktonické riasy, typické zelenou farbou.

Ako vplýva výskyt rias a vodných rastlín v jazere na manažment?

Manažéri a správcovia bojujú s negatívnymi dopadmi vo forme zvýšených nákladov a ďalších prevádzkových problémov. Upchaté zavlažovacie ventily, znižujúca sa kapacita v dôsledku narastajúceho sedimentu, zápach, úhyn rýb, o estetike ani nehovoriac..

Upchaté čerpadlo bude potrebné riešiť objednaním profesionálneho potápača. Tí obvykle nie sú

k dispozícii v danej lokalite a ihneď. A zatiaľ čo sa čaká na opravu, trávnik prirodzene trpí nedostatkom vody. Samotná oprava môže trvať 4-8 hodín. Náklady sa môžu vyšplhať až do výšky 1000 EUR, a to neberieme v úvahu škodu na trávniku. Ak sa pokazí ventil alebo sprinkler, problém je síce menšieho rozsahu, ale stále vážny. Môže trvať niekoľko dní, kým určíme, ktorý postrekovač alebo ventil je upchatý. V medziobdobí trávnik môže trpieť suchom alebo naopak premokrením, pokiaľ nie je schopný prijať nadbytočnú vodu. Oprava ventilu je otázka 2-4 hodín, ale môže to byť problém, pokiaľ je to na exponovanom mieste a ruší to hru.

Úplne iný typ komplikácie nastane v prípade, keď sa na ihrisko dostane časť sedimentu prostredníctvom vody v zavlažovacom systéme. Sediment na dne jazera často obsahuje ťažké kovy, anaeróbne baktérie a čiastočne rozložené organické látky. Môže byť jednou z príčin tvorby čiernej vrstvy v koreňovej zóne. Táto vrstva veľmi účinne zapečatí trávnik, obmedzí prístup vzduchu a podporí tak množenie anaeróbnych baktérií. Čierna vrstva bráni nielen prístupu kyslíka, ale aj vody a živín ku koreňom rastlín. Je spúšťačom vzniku chorôb, ktoré môžu spôsobiť až úplné odumretie trávy. Ak k tomu dôjde, často je nutné green kompletne zrenovovať a náklady môžu byť ohromujúce. Tento problém si veľa ľudí neuvedomuje, alebo ho nedoceňuje. Greeny a odpaliská často trpia a ničia sa len kvôli nízkej kvalite vody používanej na zavlažovanie.

ÚBYTOK RÝB, ZÁPACH

Hlavnou príčinou je nedostatok kyslíka. Ryby potrebujú cca 4-5mg kyslíka /liter. Keď je hladina nižšia, prvým ukazovateľom je úhyn rýb. Ryby sa dostanú do kyslíkového stresu, bude ich vidieť na povrchu, kde využijú difúzny prenos, aj keď minimálny. Zápch ako taký, môže mať štyri všeobecné príčiny: niektoré druhy rias, chemické znečistenie, geologické podmienky

ale predovšetkým nízka hladina kyslíka. Niektoré druhy hmyzu, najmä komáre, žijú iba v stojatých vodách. Ich nežiaducu populáciu pomôže zničiť cirkulácia vody. Riasy na vodnej hladine, či rozkladajúce sa vodné rastliny rozmnožovanie hmyzu len uľahčia. Naopak, ak vodu dáme do pohybu, problém je vyriešený.

OPATRENIA

Aby bolo možné určiť správne preventívne opatrenie, je dôležité identifikovať skutočné príčiny problému. S rastúcim povedomím o dôležitosti kvality vody a jej vplyvu na životné prostredie, preventívne opatrenia ponúkajú stále prijateľnejšie riešenia – vychádzajúce VŽDY z príčiny daného problému.

Jazerové farby

Sú dôležitým nástrojom pri starostlivosti o plytké jazerá (s hĺbkou menej ako 2,5m). Nedostatočnú hĺbku pomáhajú kompenzovať znížením množstva UV energie absorbovanej jazerom. Farba používaná na zafarbenie vody jazier je inhibítorom fotosyntézy. Blokuje prenikanie slnečného svetla do jazera a to spomaľuje rast vodných rastlín. Jazerové farby pomôžu zlepšiť vzhľad jazier tým ako maskujú alebo zakrývajú nízku priehľadnosť alebo problém s farbou. Sú dostupné v tekutej alebo práškovej forme a obsahujú inertné formy prášku podobné modrému potravinárskemu farbivu. Treba vždy vybrať farbu, ktorá je schválená a certifikovaná. Použitie farbív v jazerách alebo v rybníkoch, ktoré neodtekajú, môže pomôcť ku krásnemu tmavomodrému sfarbeniu s účinkom v priemere 6-8 týždňov a neublíži rybám ani vodným vtákom.

Riešenia zamerané na množstvo živín

Každé jazero prirodzene obsahuje živiny anorganického aj organického pôvodu. Živiny, ktoré sa dostanú do jazier z iných zdrojov (v pritečenej alebo presiaknutej vode) a živiny zo samotného zdroja vody. Manažment alebo správca môže

do veľkej miery ovplyvniť práve množstvo živín v pritečenej alebo presiaknutej vode. Cieľ je v tomto prípade jasný: minimalizovať toto množstvo.

Ako sa to dá dosiahnuť? Jedným z najefektívnejších spôsobov je kontrola hnojenia a spôsob kosby. Je potrebné obmedziť alebo dokonca úplne eliminovať hnojenie v zóne v tesnej blízkosti jazier. Doporučená vzdialenosť je v tomto prípade 10m. Ďalej použiť hnojivá s pomalým uvoľňovaním, nechať v blízkosti jazier vyššiu trávnu, či prispôbiť geologický reliéf danej lokality (napr. vybudovať záchytnú priekopu) tak, aby sme čo najviac eliminovali stekanie vody s obsahom hnojív priamo do jazera. Veľmi efektívna forma biologickej kontroly používa ako hlavnú „bariéru“ cievnaté vyššie rastliny. Táto technika bola propagovaná už pred viac ako desiatimi rokmi Dr. Blackburnom, ktorý ju nazýva „prvou líniou obrany“. Výsevom tohto typu rastlín v oblastiach pri brehu dosiahneme absorpciu živín skôr, než sa dostanú do vody. Výrazne to prispeje k zníženiu obsahu živín pre riasy, vodné buriny a baktérie.

Podme to dať všetko dohromady.

Okrajové časti jazier sú oblasti, cez ktoré sa dostávajú živiny do vody. Sú často plytké a manažment jazier by sa mal do veľkej miery sústrediť práve na ne. Je oveľa náročnejšie starať sa o tieto časti jazier, než o otvorenú vodnú plochu s dostatočnou hĺbkou. Eufotická zóna je oblasť vodného stĺpca, ktorá je osvetlená slnečným svetlom. S prihliadnutím na zakalenosť vody, väčšina jazier má eufotickú zónu od 80% do 100% z vodného stĺpca. Bentická zóna je oblasť dna jazera, s vysokým obsahom živín ale s absenciou kyslíka. Vyvážený program starostlivosti o jazerá musí vziať v úvahu obe tieto zóny tak, aby bola dosiahnutá ekologická rovnováha..

O aerácii vody a jej aspektoch si budete môcť prečítať nabudúce.

Didier Comte
Imaginieur

Veľký úspech TURF EDUCATION 2011!

Konferencia TURF EDUCATION 2011, ktorá sa uskutočnila 8.-9.3.2011 v Trnave bola mimoriadne úspešná. Množstvo vynikajúcich speakrov, panelová diskusia s medzinárodným obsadením a podpora lídrov svetového golfového priemyslu z nej urobila jednoznačne najvýznamnejšiu akciu svojho druhu v rámci Strednej a Východnej Európy.

Značka **TURF EDUCATION** sa stala synonymom vysokokvalitného vzdelávania. Teší sa čoraz väčšej obľube nielen z radov účastníkov a zákazníkov, ale je mimoriadne dobre hodnotená aj z pohľadu firiem, organizácií a ďalších subjektov pôsobiach v golfovom priemysle. Svedčí o tom množstvo pozitívnych ohlasov. Až neuveriteľne znie fakt, že na TURF EDUCATION 2011 participovali subjekty z viac ako 15 krajín sveta. Podporili ju také významné firmy ako **BARONESS, TORO, STRI, Scotts, Indigrow, Campey Turfcare Systems, MLR, Dennis & SISIS, GRADEN, BARENBRUG** a mnohé ďalšie. Pre všetkých zúčastnených to

bola unikátna možnosť ako prísť k prvotriednym informáciám, navyše tlmočeným do slovenského jazyka. Možnosť osobne stretnúť špičkových

odborníkov z rôznych oblastí a v neposlednom rade stretnúť sa spolu navzájom a porozprávať sa, vymeniť si skúsenosti, prípadne sa poradiť... Zdá sa, že pomaly ale

Panelová diskusia bola novým prvkom TURF EDUCATION.

isto ľudia doceňujú komunikáciu ako takú, uvedomujú si, že izolácia nie je tá správna cesta. Informácie si treba vymieňať, konzultovať ich, rozmyšľať nad nimi.

Spíkri ako **Ruth Mann** (STRI), **Richard Hayden** (STRI), **David Saltman** (Pitchcare), **Ken Moody** (Creative Golf Design), **Dean Cleaver** (FEGGA), **Stephen McNally** (Clive Richardson Ltd), **Didier Comte** (Imaginieur) či mnohí ďalší, predstavujú to najlepšie v európskom golfovom priemysle. Ich prezentácie skutočne pokryli široké spektrum tém od problematiky ochrany rastlín a chorôb trávnikov cez architektúru golfových ihrísk, závlahy a anaeróbnú vodu, význam brúsenia pre kvalitu porastu, metódy hodnotenia kvality greenov .. až po neskutočne pôsobivé a unikátne prezentácie Richarda Haydena o náročných prípravných prácach pred svetovým futbalovým šampionátom v Juhoafrickej republike v roku 2010. Boli to dva dni plné informácií, zaujímavých prezentácií a diskusií. Novým prvkom konferencie bola panelová diskusia s medzinárodným obsadením. Greenkeeperi zo Slovenska, Českej republiky, Ruska, Ukrajiny, Litvy a Škótska diskutovali o situácii v domovských krajinách a konfrontovali možnosti profesného rastu. Celú diskusiu si so záujmom vypočul aj pán **Dean Cleaver**, výkonný riaditeľ asociácie FEGGA. Následne uistil slovenských greenkeeperov o tom, že sa môžu spoľahnúť na pomocnú ruku tejto medzinárodne uznávanej inštitúcie, zastrešujúcej národné asociácie a zväzy greenkeeperov. Napriek tomu, že **TURF EDUCATION** je akcia úzko zameraná a špecializovaná na greenkeeping, sme nesmierne radi, že ju navštívili aj majitelia troch najväčších golfových rezortov na Slovensku. Je to mimoriadne pozitívny moment, ktorý iste prispeje k uľahčeniu a zlepšeniu toku informácií od greenkeeperov smerom k majiteľom a manažmentu.

David Saltman, majiteľ Pitchcare bol jedným zo speakerov.

Naším hlavným cieľom bola a vždy bude pomoc a podpora pri rozvoji golfu. Preto sme vytvorili odborný portál **www.golfonline.sk** zameraný na golfový priemysel, preto sme začali podporovať nosné profesie v oblasti greenkeepingu a manažmentu. Teda nielen pre greenkeeperov, ale aj pre majiteľov či manažérov golfových ihrísk sa budeme snažiť pripravovať vzdelávacie akcie zamerané nielen na kvalitné informácie ale aj na networking. Golf je na Slovensku mladý šport, nemá veľkú tradíciu a ak sa má rozvíjať, potrebuje v prvom rade zdroje odborných informácií v slovenskom jazyku kombinované vzdelávacími akciami typu **TURF EDUCATION** či **LEADERSHIP GOLF CONFERENCE**.

Ohlasy na TE2011: Dave Harisson, CAMPEY TURFCARE SYSTEMS

Bolo to naozaj príjemné stretnutie, rád by som pogrataloval firme ENGO a ocenil ich fantastickú prácu! Seminár bol vynikajúci, skutočne musím oceniť prípravu a organizáciu akcie. Naozaj sa teším na ďalší ročník, ktorého by som sa rád stal súčasťou.

Erwin Lechinger, ENGELMANN Golfplatzpflege

Pán Engelmann aj ja sme si akciu skutočne užili, prezentácie boli skvelé. Rád by som touto cestou ešte raz poďakoval spoločnosti

Myslím, že v regióne východnej Európy to bola vôbec najlepšia konferencia. Už sa teším na ďalší ročník!

Svenning Mesmer, MLR Lighting

Ďakujem za fantastickú akciu a pohostinnosť, ktorej sa mi dostalo. Bolo to skvelé stretnúť partnerov a zákazníkov, nesmiem zabudnúť prirodzene aj na nových potenciálnych partnerov... Účasť na TURF EDUCATION 2011 bola pre našu firmu veľkým prínosom a dúfam, že sa budem môcť zúčastniť aj budúceho ročníka.

Stephen Mc Nally, Clive Richardson Ltd.,

Rád by som pogrataloval firme ENGO za skvele zorganizovanú akciu. Veľmi sa mi páčila a som rád, že som bol jej súčasťou a mal som príležitosť stretnúť sa s ľuďmi – so zákazníkmi aj so zástupcami ostatných firiem daného regiónu. Bolo to pre mňa skutočne prínosné a užil som si to.

Dean Cleaver, FEGGA

Bola to veľmi príjemná skúsenosť zúčastniť sa Vašej konferencie. Bol to pre mňa veľký prínos a užil som si to. Ďakujem za pohostinnosť a teším sa na podobnú príležitosť na budúci rok. Teším sa aj na bližšiu spoluprácu so slovenskou greenkeeperskou asociáciou, ktorej by som bol veľmi rád nápomocný.

Tomáš Kužela, HG Golf Resort Karlštejn

Jsem rád, že jsem se mohl zúčastnit tak skvěle připravené akce, ještě jednou děkuji.

MANAGEMENT

Ken Moody, Creative Golf Design

Chcel by som poďakovať za všetku tú tvrdú prácu spojenú s organizáciou akcie tohto rozsahu. Veľmi sa mi páčila. Prezentácie boli rôznorodé a hodnotné, len ľutujem, že som musel odísť skôr, ako seminár skončil. Určite sa rád zúčastním aj budúci rok, či už ako speaker alebo ako účastník. A takisto zvažujem aj sponzorstvo.

Teodor Denchev, TORO

Rád by som poďakoval za perfektnú organizáciu mojej účasti na TURF EDUCATION 2011. Chcem vyjadriť obdiv za profesionalitu a zmysel pre detail. Ohlasy na konferenciu, ktoré som zaznamenal, boli veľmi pozitívne a dúfam, že táto akcia sa dočká v budúcom roku ďalšieho ročníka.

Sylvia Hrušková, Black Stork, Veľká Lomnica

TURF EDUCATION konferencia poskytuje platformu pre majiteľov, greenkeeperov, prevádzkovateľov, dodávateľov strojov, zariadení a

hnojív. Prináša zaujímavé témy a ešte zaujímavejšie diskusie. Každá konferencia mi priniesla riešenie na niektorú z otázok, ktoré vyplynuli z môjho profesionálneho života.

Tomáš Chytka, Profigrass s.r.o.

Musím spoločnosť ENGO pochváliť za skvelou organizáciu a poďakovať za spoluprácu. Těším se na další podobné příležitosti.

Ivan Bučko, HG Terasy Ústí nad Labem

Děkuji za poutavý seminář, škoda, že je to k vám tak daleko. Těším se na další spolupráci. Dobrou sezónu všem do Trnavy.

Tobey Clark, Dennis & SISIS
Seminár bol veľmi kvalitný a profesionálne zorganizovaný.

Denis Koltykhov, Superintendant

Tseleevo Golf & Polo Club, Russia
Rád by som vyjadril obrovskú vďaku za pozvanie, pohostinnosť a starostlivosť počas konferencie. Bol to pre mňa vzrušujúci zážitok byť tam, stretnúť priateľov a nových ľudí. Dúfam, že moja prezentácia bola pre poslucháčov

zaujímavá a teším sa na stretnutie budúci rok. Táto konferencia je chvályhodný počín - v rámci východnej Európy.

Ron Kennedy, consultant

Gratulujem ku skvelej akcii, veľmi trefne zameranej a špecializovanej.

Martinj Teske, TRILO

Bola to veľmi príjemná príležitosť, mám z nej veľmi dobrý dojem. Dobrá organizácia a zaujímavé prezentácie.

Lucia Huberová,
www.golfonline.sk,
www.turfeducation.eu

FLASHNEWS

Výročná konferencia FEGGA, Reykjavík 24.2.-27.2.2011

Na Islande, v krajine sopiek a gejzírov, sa koncom februára stretli zástupcovia viac ako dvadsiatich greenkeeperských združení a štyridsiatich ostatných organizácií z viac ako 20 krajín sveta.

Konferenciu otvoril prezident Islandu veľmi pôsobivým prejavom. Predstavil špecifiká svojej krajiny, poukázal na jej energetickú sebestačnosť a na nutnosť súladu golfu so životným prostredím. Dôkazom toho je, že sa všetkých 65 islandských golfových ihrísk zapojilo do

programu certifikácie Golf Environment Organisation.

Na Islande hrá golf pravidelne 10% populácie. Polovica z nich hrá golf dokonca asi päťkrát do týždňa. Je pozoruhodné, že aj napriek ekonomickému poklesu, ktorý má významný vplyv na príjem a kúpyschopnosť obyvateľstva, počet golfistov stále rastie. V tomto je vývoj golfu na Islande unikátny a potvrdzuje výnimku z pravidla.

V priebehu konferencie došlo k významnému pokroku v oblasti vzdelávania českých - a tým pádom možno povedať - že aj slovenských greenkeeperov.

Všetko smeruje k dohode, ktorá bude viesť k prekladu všetkých materiálov k zaisteniu vzdelávania zakončeného britskou kvalifikáciou NVQII do čestiny. **Českí a slovenskí greenkeeperi by tak mali úžasnú možnosť získať uznávanú britskú kvalifikáciu v českom jazyku.** Celý systém by mal byť pod kontrolou ČSG.

Lucia Huberová a ČSG

Sme už z najhoršieho vonku?

Keď na jeseň 2008 udrela kríza, mnohí očakávali, že snád' ku koncu 2010, tj. dva roky potom, by sme mohli zaznamenať určité oživenie. Vyplynulo to aj z prieskumu KPMG, ktorý bol uskutočnený na jeseň 2009 medzi manažérmi golfových ihrísk v Európe, Strednom Východe a Afrike (EMA región). Približne 60% respondentov očakávalo ústup krízy v druhej polovici 2010.

Takže aká je realita?

Nepopierateľným faktom je, že sme v roku 2010 čelili ústupu záujmu o golf v niekoľkých krajinách Európy a čo je dôležité dodať, že medzi ne patrili aj najväčšie a najstaršie trhy ako Veľká Británia a Írsko. Jednak sa znižovala členská základňa golfových klubov a aj tí hráči, ktorí zostali klubom a golfu verní, hrali menej kôl a tomu zodpovedal aj pokles tržieb.

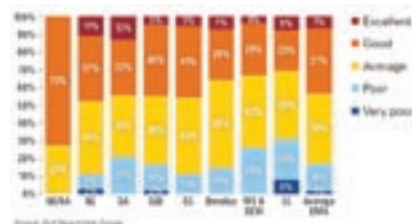
V januári 2011 KPMG uskutočnila ďalší prieskum, ktorý mal za cieľ priniesť aktuálne čísla. Tu sú:

- V 2010 takmer polovica zo všetkých dotazovaných klubov zaznamenala pokles v počte odohratých kôl (43%) a tomu zodpovedajúci pokles tržieb (44%)
- Menej ako polovica týchto klubov bola zisková (49%), štvrtina z nich mala ako prevádzkový výsledok stratu.
- Veľká Británia a Írsko dosiahli zlé výsledky, zatiaľ čo ihriská v centrálnej Európe, Strednom východe a severnej Afrike si

viedli celkom dobre.

- 65% klubov muselo redukovať náklady - 45% klubov znížilo počet personálu
- Takmer pätina klubov (18%) buď zrušila alebo znížila vstupné poplatky.
- 1 z 12 vlastníkov zvažuje predaj

Hodnotenie roku 2010

Na najväčších trhoch regiónu EMA, vo Veľkej Británii a Írsku (GBI), menej ako polovica ihrísk reportovala dobré alebo excelentné výsledky, 17% hlásilo dokonca zlé či veľmi nepriaznivé výsledky. Najhoršie správy prichádzali z regiónu východnej Európy (EE) čo ozaj nie je pozitívne, nakoľko tento región vykazoval problémy už v období pred krízou (reportovaná miera zisku k celkovým tržbám bola

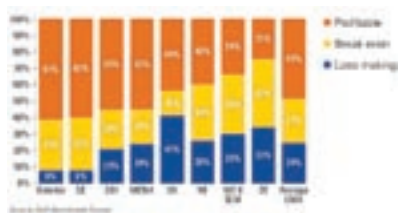
menej ako 10%)

Vysvetlivky:

GBI – Great Britain & Ireland
 WE – Western and South-East
 Mediterranean Europe (Chorvátsko, Cyprus, Francúzsko, Taliansko, Portugalsko, Španielsko, Turecko)
 NE – Northern Europe (Dánsko, Fínsko, Island, Nórsko, Švédsko)
 CE – Central Europe (Rakúsko, Nemecko, Švajčiarsko)
 SA – South Africa, Mauritius
 BNL – Benelux (Belgicko, Holandsko, Luxembusko)
 EE – Eastern Europe (ČR, SR, Maďarsko, Poľsko, Litva, Lotyšsko, Estónsko, Slovinsko)
 MENA – Middle East and North Africa (Egypt, Maroko, Pakistan, Katar, Tunisko, SAE)

Počet odohraných kôl a tržby sa zvýšili približne u 1/3 ihrísk regiónu EMA, ale naopak zníženie min. o 10% hlásilo viac ako 40% subjektov. Čo sa týka nákladov, 42% klubov reportovalo ich zvýšenie, zatiaľ čo len 1/3 respondentov sa ich podarilo efektívne znížiť.

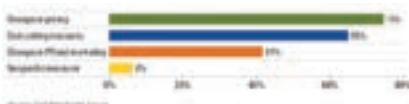
Výsledok hospodárenia golfových ihrísk v 2010.

Ihriská v regióne centrálnej Európy (CE) a Beneluxu si viedli celkom dobre, takmer 2/3 z nich uzavreli rok 2010 so ziskom a len 8% so stratou. Vo Veľkej Británii a Írsku to ale bolo až 20% klubov, ktoré skončili v červených číslach.

Čo sa týka investícií, aj napriek nepriaznivej dobe viac ako polovica respondentov vykázala kapitálové výdavky. Najaktívnejšie boli ihriská v oblasti Stredného východu a severnej Afriky, kde viac ako 80% klubov našlo prostriedky aj na investície dlhodobějšího charakteru.

Opatrenia na zvýšenie ziskovosti

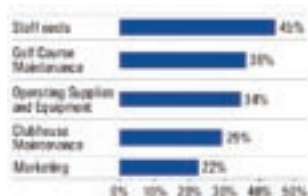

Väčšina klubov prijala nie jedno, ale niekoľko opatrení na zlepšenie ziskovosti. 75% klubov zmenilo ceny, 2/3 redukovalo náklady a celých 40% klubov zmenilo PR aktivity a celkový marketing.

Zmeny cien

46% ihrísk zvýšilo ročný poplatok o 5-10%, a takmer tretina zvýšila v rovnakom rozsahu aj green fee. 5% subjektov úplne zrušilo vstupné poplatky s nádejou, že takto prilákajú nových hráčov.

Zníženie nákladov

Asi dve tretiny subjektov, ktoré znížili náklady, redukovalo počet zamestnancov o 5-10%. Tretina klubov znížila náklady spojené s prevádzkovým materiálom a zásobami (častým príkladom bolo zníženie tovaru v Proshope či zásoby Food & Beverage.) Malá časť klubov, tj. 5% dokázala znížiť náklady na údržbu ihriska a budov, cca o 5-10%. Pätina klubov zredukovala rozpočet na marketing, často na úroveň polovice nákladov predchádzajúceho roku.

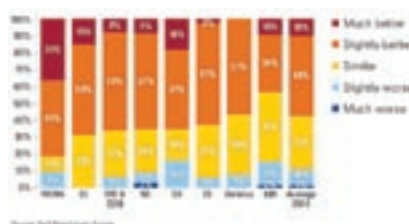
PR aktivity a Marketing

Práve Marketing je oblasťou, kde si mnoho klubov uvedomilo nutnosť zmeny doterajšieho prístupu. Online media a sociálny marketing sú dnes neopomenuteľnou súčasťou boja o klienta. Veľa klubov upriamilo pozornosť a aktivity na e-marketing, na kvalitatívne, tj. adresné oslovovanie už existujúcich klientov napr. vo forme newsletterov, zaviedlo špeciálne ponuky či výhodné balíčky služieb.

Aká budúcnosť čaká golfové kluby?

Viac ako polovica opýtaných (58%) je optimistických a očakáva zlepšenie v roku 2011. Oveľa menšia časť, jeden z desiatich (10%) má pesimistické vízie a našli sa aj takí, 8% všetkých opýtaných, ktorí dokonca zvažujú predaj klubu. Zatiaľ čo v regióne východnej Európy sú očakávania pozitívne, majitelia z Veľkej Británie Írsku sú značne pesimistickejší.

Očakávania a prognózy v 2011 v porovnaní s rokom 2010

Aj napriek tomu, že dôsledky krízy sú nepopierateľné a ihriská čelia úbytku členov a poklesu tržieb, snažia sa a musia hľadať nové možnosti riešenia. Redukovať náklady, stimulovať tržby, hľadať nové cesty ako osloviť nielen existujúcich klientov, ale hlavne nových hráčov.

Nemecko ako ekonomicky silná krajina sa veľkou mierou podieľa na celkových výsledkoch v regióne centrálnej Európy, zatiaľ čo región Stredného východu a severnej Afriky vykazuje priaznivé výsledky ako celok. Developmenty nových rezortov a rezidenčných projektov stále napredujú, hoci existujú opodstatnené otázky ako silný môže byť vplyv politických udalostí v severnej Afrike. Ale to sa ešte len ukáže.

Znepokojivá sa môže zdať situácia v krajinách ktoré sú domovom golfu – Veľká Británia a Írsko. Klubom sa veľmi nedarí, majitelia sú pesimistickí, tretina z nich si myslí, že k zlepšeniu situácie nedôjde skôr než v roku 2013. Čo sa týka východnej Európy, aj tam je finančné zdravie či životaschopnosť klubov krehká. Len 25% z nich vykazuje pozitívny prevádzkový výsledok.

Zostáva nám len dúfať, že nové, strategické manažérske postupy klubom pomôžu prekonať túto neľahkú situáciu a v budúcnosti sa golf bude opäť tešiť rastúcemu záujmu, vyššiemu počtu hráčov a celú odvetvie golfového priemyslu chytí druhý dych.

www.golfbusinesscommunity.com
Golf Business Community
KPMG Golf Benchmark Survey

Obrovský úspech slovenského golfu!!

Historickým dátum v slovenskom golfe už navždy bude 3.apríl 2011. Zuzka Kamasová ako prvá hráčka v histórii Slovenska zvíťazila v turnaji ženskej európskej profesionálnej túry Ladies European Tour.

S výkonom 286 ako jediná zostala pod parom, o dva údery. Z ihriska Golf du Soleil v marockom Agadire si odnáša trofej z turnaja Lalla Meryem Cup.

„Som superšťastná. Nebola som si istá, že sa mi to podarí zavíšiť tak, ako to napokon k mojej radosti vyšlo. Po včerajšku som mala problémy uveriť, akú pozíciu som si vypracovala. Ťažko sa mi zaspávalo, nemala som pomyslenie na jedlo, všetko to bolo trochu zvláštne. Keď som sa však postavila na ihrisko, všetci sa ku mne správali žičlivo a povzbudzovali ma. Hovorila som si, že musím pokračovať v predchádzajúcich počinoch, a nech sa potom stane, čo sa má. Pre mňa toto víťazstvo znamená veľmi veľa, pretože golf na Slovensku ako odvetvie stále len začína. Dúfam, že tento môj triumf pomôže napredovaniu golfu u nás doma,“ povedala pre internetovú stránku podujatia 32-ročná Zuzana Kamasová.

Jej najlepším umiestnením bola doteraz delená deviata priečka z turnaja v Číne v roku 2008.

Tento triumf znamená aj to, že na golf sa na Slovensku konečne začne pozeráť menej cez prsty. „Tento úspech si veľmi cením. Znamená pre mňa veľa a len dúfam, že aj na Slovensku si ľudia uvedomia, že je to druhý najrozšírejší šport na svete a presadiť sa v ňom nie je jednoduché,“ zakončila Kamasová, ktorá si za titul odniesla finančnú prémie 48.750 eur. Výborný výkon podala aj Česka **Klára Spilková**, ktorá skončila na delenom siedmom mieste.

Powerplay Golf ovládne svet veľkého golfu!

V uplynulých mesiacoch sa v Powerplay Golfe udiali tri zásadné zmeny:

- 1.) PPG získal **silného investičného partnera**, spoločnosť CSI, Convers Sports Initiatives, ktorá riadi portfólio známych športových značiek.
- 2.) PPG predstavil **nového výkonného riaditeľa** Kena Schofielda, bývalého dlhoročného Executive Directora PGA European Tour. Pod jeho vedením okruh zaznamenal ohromný rozvoj.
- 3.) Novým **marketingovým partnerom** PPG sa stala významná agentúra IMG. Je teda zrejmé, že PowerPlay Golf, tento nový skrátený formát

golfu, hraný na 9 jamiek s dvoma vlajkami na každom greene, je na najlepšej ceste k masívnemu rozvoju.

Pripravené sú 3 veľké turnaje, ktoré budú prenášané televíznymi kanálmi s dosahom troch kontinentov.

Esá svetového golfu oboch pohlaví budú hviezdami trojhodinových turnajov. Ako prvé

mená zarezovali v médiách **Colin Montgomerie**, kapitán víťazného tímu Európy z Ryder Cupu 2010 a **Paul Casey**, vynikajúci hráč, momentálne na siedmej priečke svetového rebríčka.

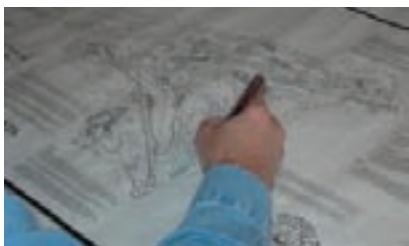
Všetky ďalšie informácie budú zverejnené na tlačovej konferencii 13.4.2011, ktorá bude prenášaná z Celtic Manor Resortu. PowerPlay Golf tiež predstavuje nové logo, ktoré nahradilo pôvodné s lebkou.

Viac informácií o PPG a jeho pravidlách nájdete na www.powerplay-golf.sk.

Golfový architekt, zn. "Práce všeho druhu"

V každom kúte sveta architekti golfových ihrísk na vlastnej koži zisťujú, že ich úlohou zďaleka nie je len rozhodovať o tom, kde majú byť umiestnené bunkre. Ich klienti potrebujú oveľa viac, potrebujú poradcu, ktorý obsiahne viacero oblastí.

Na jednej strane by sa mohlo zdať, že profesia architekta je veľmi jasne definovaná a vyšpecifikovaná. A to vytvorí pre klienta na danom kúsku zeme dizajn podľa jeho predstáv. Často to ale dopadne tak, že práve architekt je tým, kto rieši množstvo problémov a záležitostí z rôznych oblastí.

Byť dobrým architektom vyžaduje súhrn takých vlastností a zručností, ktoré na prvý pohľad snáď ani nejdú dohromady. Architekt musí byť v prvej fáze dobrý obchodník, aby sa vedel ponúknuť a predať, aby si ho klient vôbec najal. Musí byť kreatívny, invenčný, musí mať

umelecké sklony ale zároveň aj technické vedomosti a zručnosti, aby dokázal pochopiť drenáže, závlahy a podobné záležitosti. Renomé, dobrá povesť a dokončené úspešné projekty pôsobenie v odbore samozrejme uľahčia. V praxi sa teraz často vidí, že aj renomované firmy a ateliéry stoja v podstate na 2 - 3 ľuďoch. Ak vezmeme v úvahu rôznorodosť a náročnosť developmentov za poslednú dobu, je úplne pochopiteľné, že architekti musia ovládať všetky činnosti. Inak by sa na trhu neudržali.

Dobrý architekt by mal byť na stavbe počas celej doby výstavby. Môže tak osobne kontrolovať, dozorovať a poskytovať kompetentné konzultácie. To sa nedá robiť z druhej strany oceána. Ideálne je dohliadať na shaping osobne, či je urobený presne podľa plánov. Ušetrí sa tým množstvo dodatočných nákladov.

Architektovo miesto by teda nemalo byť len na začiatku celého procesu, ale vlastne uprostred, v centre celého tímu. Mal by fungovať ako oči a uši svojho klienta, mal by identifikovať možné nadchádzajúce problémy a postrehnúť šance na výhodnejšie alternatívy riešenia, ak nastanú. Architekt by mal byť tým, kto zásadnou mierou pomôže klientovi pochopiť súvislosti spojené s úsporou vody a ostatných nákladov so správnym umiestnením a vytvarovaním bunkerov a s optimalizáciou plôch, ktoré budú vyžadovať údržbu. Niektorí architekti uprednostňujú naturálne bunkre s divokou trávou, ktorú nie je treba kosiť, iní navrhnu bunkre, ktoré budú udržiavané len personálom. Žiadne hrable pre hráčov, len filozofia že bunkre sú hazard v pravom slova zmysle. Redukcie v údržbe sú prioritné hlavne v teplých klimatických oblastiach, ktoré sú síce turisticky

veľmi populárne a vyťažené, ale kde každý kúsok zelenej plochy znamená značnú položku v nákladoch na údržbu. Dávno už neplatí že väčšie, zelenšie a dlhšie je lepšie. Naopak, sú tu jasné tendencie minimalizovať plochu, ktorú je treba zavlažovať. Preto sa zelené plochy často nahrádzajú bunkermi prírodného rázu, či plochami púštného typu. Úspory vody sú potom obrovské.

Bývalý prezident ASGCA (Americká asociácia architektov golfových ihrísk) Jeff Brauer: "Poskytujeme komplexné služby a to je to, čo klient najviac potrebuje a ocení. Ak to mám rozdeliť, tak 10% je koncept dizajnu a ostatných 90% je technická dokumentácia a jej rozpracovanie. Toto všetko si síce môže pripraviť aj staviteľ a realizátor (a môže to prirodzene fungovať), ale v prípade, že dôjde k nejakej zmene či dokonca ku komplikáciám, je to práve architekt, ktorý ma najkomplexnejší pohľad. Prirodzene, zásadná je aj kontrola, hlavne pri veľkých investičných projektoch. Platí totiž staré príslovie: Nedostanete to, čo očakávate, ale to, čo si skontrolujete."

Udržateľnosť je slovo, ktoré sa v golfovom remesle teraz neustále skloňuje. Skúsený a rozhľadený architekt s komplexnými znalosťami môže byť veľkou pomocou.

Scot Sherman, ASGCA : "Pomáhal som klientom aj s integráciou programov aplikácie pesticídov, s energetickými auditmi, aj v oblasti manažmentu jazier a vodných prekážok. Raz som dokonca najímal odborníka arboristu, aby vypracoval

kompletný súpis stromov spolu s vyhodnotením ich zdravotného stavu a plánom potrebných úkonov a zdrojov na ich udržanie. Pre klienta bolo totiž prvoradé čo najviac predĺžiť život týmto vzácnym stromom.

Prenesene teda možno povedať, že architekt sedí na viacerých stoličkách:

- Pomáha klientovi pri výbere ďalších konzultantov ako sú inžinieri, odborníci na projektovanie závlahových systémov, environmentálni odborníci, záhradní architekti či dizajnéri.
- Spoluvytvára dlhodobé plány na renovácie a vylepšenia Klubu často vedia, že potrebujú niečo zmeniť ale nemajú na to v danej chvíli potrebné finančné prostriedky. Zaangažovanie architekta im pomôže správne identifikovať priority a vytvoriť plán činností v závislosti od dostupných finančných prostriedkov.
- Zabezpečí komunikáciu a finálny výber dodávateľov a partnerov Architekti majú obvykle výborný prehľad o firmách, ktoré sú schopné poskytnúť špeciálne služby ako vybudovanie kamenných stien, mostov či vodných prvkov. Toto môže byť užitočné hlavne pre kluby, ktoré chcú skrášliť svoje priestory a byť tak viac atraktívne pre návštevníkov.
- Pomôže s dizajnom či renováciou klubových domov a ostatných priestorov či zariadení.

Tým, že golf je ich domovským odborom, má vynikajúci prehľad o tom čo je funkčné, čo naopak funkčné nie je, aké sú regulácie a obmedzenia, aké sú lokálne zvyklosti v danej oblasti.

- Pôsobí ako Projekt manažér, vedie celú výstavbu či renováciu od začiatku do konca.
- Pomôže s grafickou stránkou marketingu, či už ide o logo alebo image klubu. Architekti majú umelecké cítenie, sú považovaní za profíkov, ktorí pomôžu aj s návrhmi na reklamné materiály či dokonca vybavenie ihriska.
- Zabezpečí kvalitné mediálne pokrytie, nakoľko architekti sú často veľmi dobre etablovaní v médiách.

Čo všetko architekti robia pre svojich klientov?

Výskum ASGCA priniesol nasledujúce závery:

- 97% prestavba/ rozšírenie tréningových zariadení
- 93% vytvorenie nových odpalísk pre juniorov a seniorov
- 93% poradenstvo týkajúce sa modernizácie či vylepšenia závlahových systémov
- 86% audit nákladov, identifikácia možnosti ich úspor
- 83% konzultácie ohľadne výberu trávnych druhov, výsevov a dosevov
- 69% zmeny na ihriskách na zlepšenie tempa hry
- 62% doporučenia špecialistov na manažment jazier a vodných plôch
- 55% vypracovanie dlhodobých plánov na zmeny, renovácie, vylepšenia

Adam Laurence, By Design

www.asgca.org

Naturálne bunkre, nenáročné na údržbu sú trendom súčasnej architektúry.

Cyprus - Aphrodite Hills

Cyprus, najvýchodnejší stredomorský ostrov Európy, je považovaný za jeden z najpôvabnejších v tejto lokalite. Klíma mu praje, 320 slnečných dní do roka z neho robí celoročnú destináciu.

Je to ideálne miesto pre aktívnu dovolenku. Dokonca aj v decembri je tam teplota okolo 19°C. Cyprus síce nemá veľké množstvo golfových ihrísk (Cyperská golfová federácia uvádza 6 klubov), kladie však veľký dôraz na služby. Kvalitná infraštruktúra, množstvo hotelov všetkých úrovní, úžasná kuchyňa a prívetiví obyvatelia sú zárukou príjemne strávenej dovolenky.

Golfové ihriská sú väčšinou situované v blízkosti letovísk a veľkých miest. Mali sme to šťastie navštíviť pravdepodobne jeden z najkrajších rezortov Európy, **Aphrodite Hills**.

Rezort sa nachádza asi 90 minút autom od medzinárodného letiska Larnaca a cca 20 minút autom od letiska Paphos. Leží medzi olivovníkmi a chlebovníkovými hájmi a ponúka nádherné výhľady na miesta, kde sa podľa starých gréckych báji z morskej peny zrodila bohyňa lásky Aphrodita.

Ihrisko predstavuje perfektnú kombináciu náročných bunkerov, skvele udržiavaných fervej a veľkorysých viacúrovňových greenov. Leží na dvoch náhorných plošinách, oddelených dramatickou 130 metrovou roklinou. Úžasný vizuálny efekt je tak zaručený.

V rezorte je možné sa ubytovať buď v hoteli INTERCONTINENTAL, alebo v jednej z viliek postavených v stredomorskom štýle, ktoré sa malebne rozprestierajú pozdĺž golfového ihriska. Pri ubytovaní vo vilách sa odporúča mať prenajaté auto, nakoľko rezort je skutočne rozľahlý. Väčšina z viliek má svoj

vlastný bazén. Rezort je známy aj svojím SPA&WELLNESS, ponúka množstvo procedúr na relaxáciu tela i duše. V centrálnej časti rezortu sa nachádza požičovňa automobilov, banka, obchodíky a reštaurácie rôznych kuchýň a štýlov.

Golfové ihrisko navrhoval **Cabell Robinson** a ako sám hovorí, zužitkoval v ňom svoje 35ročné skúsenosti v architektúre ihrísk: „Niektoré golfové ihriská si vyžadujú svoj čas a trvá dlhšie, kým sa ich podarí zrealizovať.

Toto miesto som navštívil po prvýkrát pred 20 rokmi a bol som očarený potenciálom, ktorý v sebe skrývalo. Vedel som, že sa môže stať jedným z najkrajších v Európe. Okrem neuveriteľného výhľadu na more z rôznych miest ihriska, príroda nám vytvorila jedinečný kaňon rozdeľujúci celý pozemok na dve časti. Bolo pre mňa skutočnou výzvou, ako navrhnúť design ihriska a spojiť dve náhorné plošiny, medzi ktorými sa rozprestiera hlboká priepasť...”

Treba povedať, že ihrisko nie je náročné a zradné. Ferveje sú dostatočne široké a mäkké, greeny jemne modelované, piesok v bunkroch umožňujúci relatívne ľahké vyslobodenie. Povinne ho absolvujete na elektrovozítku, nakoľko niektoré jamky sú od seba dosť vzdialené (napr. medzi dvojkom a trojkou je 1,5km) a celková vzdialenosť (vrátane presunov) je až 15 km.

Niekoľko jamiek je úžasných:

Jamka č.3, ktorú možno hrať v dvoch alternatívach. Cez roklinu (v prípade, že Váš odpal preletí 200m alebo viac..) sa počíta ako par 5, alebo v prípade, že jamku hráte z odpalísk bližšie k ferveji, ako par 4.

Ak si zvolíte prvý prípad, let lopty ponad roklinu sa vám zdá nekonečný. No v prípade presnej

a dlhej rany mnohí hovoria o rane života – skrátka nezabudnuteľnej.

Jamky č.8 (par 4) a č.15 (par 3) kvôli úžasným pohľadom na more za greenami.

Jamka č.16, ktorá je podľa architekta najťažšou par 4 jamkou na ihrisku. Potvrdzuje to aj strmý zráz na pravej strane.

Jamka č.12, ktorá v prípade, že je vlajka umiestnená v zadnej časti greenu, vyžaduje veľkú guráž. Green je totiž dvojúrovňový a obklopený rozsiahlymi bunkermi.

Jamka č.18, priateľský a dosiahnuteľný par 5, ktorá stúpa po druhú úroveň bunkrov. Potom sa zvažuje nadol až po green, lemovaný po pravej strane jazerom.

Skutočnou perlou je však jamka č.7. Kvôli tejto jamke na toto ihrisko nikdy nezabudnete.

K jej odpalisku sa dostanete strmými serpentínami, vytesanými v brale, kedy máte naozaj strach, čo sa stane, ak by autíčku vypovedali brzdy. Pre ženy sa takisto dá hrať v dvoch alternatívach, buď ponad roklinu, alebo až po presune z odpaliska na opačnej strane kaňonu. Úder ponad roklinu je naozaj dramatický a ak sa Vám podarí, dostaví sa vynikajúci pocit.

Green Fee na 18 jamiek je podľa sezóny okolo 120 EUR. Zahŕňa autíčko, prenájom golfových palíc, prenájom topánok a fľašu minerálky. V prípade, že ste ubytovaní v rezorte, sú možné doplnkové zľavy. Aphrodite Hills je miestom, z ktorého už pri odchode premýšľate, ako by ste sa sem raz mohli vrátiť.

Norbert Zát'ko, zatk@engo.sk

